

PARLAMENT EUROPEJSKI

2014 - 2019

Dokument z posiedzenia

A8-0230/2015

22.7.2015

SPRAWOZDANIE

w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej (2013–2014)
(2014/2254(INI))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawczyni: Laura Ferrara

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	50
OPINIA KOMISJI SPRAW KONSTITUCYJNYCH	52
OPINIA KOMISJI PRAW KOBIET I RÓWNOUPRAWNIENIA	57
OPINIA KOMISJI PETYCJI.....	65
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI.....	74
GŁOSOWANIE KOŃCOWE IMIENNE W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ ..	75

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej (2013–2014) (2014/2254(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając preambułę Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności akapit drugi oraz akapity od czwartego do siódmego,
- uwzględniając między innymi art. 2, art. 3 ust. 3 akapit drugi oraz art. 6, 7 i 9 TUE,
- uwzględniając art. 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności ust. 7 tego artykułu,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 7 grudnia 2000 r. (Kartę), ogłoszoną w dniu 12 grudnia 2007 r. w Strasburgu, która weszła w życie wraz z Traktatem z Lizbony w grudniu 2009 r.,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1948 r.,
- uwzględniając traktaty ONZ dotyczące ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz orzecznictwo organów traktatowych ONZ,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, przyjętą w Nowym Jorku w dniu 13 grudnia 2006 r. i ratyfikowaną przez UE w dniu 23 grudnia 2010 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka, przyjętą w Nowym Jorku w dniu 20 listopada 1989 r.,

uwzględniając następujące uwagi ogólne Komitetu Praw Dziecka ONZ: nr 7 (2005) w sprawie realizacji praw dziecka w okresie wczesnego dzieciństwa, nr 9 (2006) w sprawie praw dzieci niepełnosprawnych, nr 10 (2007) w sprawie praw dzieci wobec wymiaru sprawiedliwości ds. nieletnich, nr 12 (2009) w sprawie prawa dziecka do bycia wysłuchanym, nr 13 (2011) w sprawie prawa dziecka do wolności od wszelkich form przemocy i nr 14 (2013) w sprawie prawa dziecka do uwzględniania przede wszystkim jego dobra,

- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r. (konwencja CEDAW) oraz pekińską platformę działania, swoją rezolucję z dnia 25 lutego 2014 r. z zaleceniami dla Komisji w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet¹, rezolucję z dnia 6 lutego 2014 r. w sprawie komunikatu Komisji pt. „Położenie kresu okaleczaniu żeńskich narządów płciowych”² oraz konkluzje Rady z dnia 5 czerwca 2014 r. w sprawie zapobiegania i zwalczania wszelkich form przemocy wobec kobiet i dziewcząt, w tym okaleczania żeńskich narządów płciowych,

---

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0126.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0105.

- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz konwencje, zalecenia, rezolucje i sprawozdania Zgromadzenia Parlamentarnego, Komitetu Ministrów, Komisarza Praw Człowieka i Komisji Weneckiej Rady Europy,
- uwzględniając sprawozdanie Niezależnego Eksperta Rady Praw Człowieka, Cephasa Luminy, w sprawie skutków długu zagranicznego i innych zbliżonych zobowiązań finansowych państw dla pełnego poszanowania wszystkich praw człowieka, a w szczególności praw ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych (Dodatek, misja do Grecji, UN A/HRC 25/50/Dod. 1),
- uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. praw człowieka migrantów, opublikowane w kwietniu 2013 r. i zatytułowane „Zarządzanie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej i jego wpływ na prawa człowieka migrantów”,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ z dnia 26 czerwca 2014 r. wzywającą do utworzenia międzyrządowej grupy roboczej o nieograniczonym składzie, której rolą będzie „opracowanie prawnie wiążącego międzynarodowego instrumentu w celu uregulowania, w ramach międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka, działalności spółek międzynarodowych i innych przedsiębiorstw”,
- uwzględniając wytyczne strategiczne dotyczące ustanowienia obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości przyjęte przez Radę Europy w dniu 27 czerwca 2014 r.,
- uwzględniając Konwencję Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska),
- uwzględniając Europejską kartę społeczną poddaną przeglądowi w 1996 r., a także orzecznictwo Europejskiego Komitetu Praw Społecznych,
- uwzględniając Konwencję ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych i Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne¹,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich²,
- uwzględniając pakiet dyrektyw w sprawie praw procesowych w UE³,

---

¹ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

² Dz.U. C 378 z 24.12.2013, s. 1.

³ Dyrektywa 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r., dyrektywa 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r., dyrektywa 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r.

- uwzględniając decyzję ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych¹,
- uwzględniając ramy strategiczne i plan działania UE na rzecz praw człowieka i demokracji, przyjęte przez Radę dnia 25 czerwca 2012 r.,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy²,
- uwzględniając konkluzje Rady Unii Europejskiej i narady państw członkowskich w składzie Rady dotyczące zagwarantowania rządów prawa, przyjęte dnia 16 grudnia 2014 r.,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przekształcona)³,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług⁴,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującą decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW⁵,
- uwzględniając dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁶,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującą decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW⁷,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji⁸,

---

¹ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

² Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

³ Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23.

⁴ Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37.

⁵ Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1.

⁶ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

⁷ Dz.U. L 335 z 17.12.2011, s. 1.

⁸ Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43.

- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (COM(2008)0229),
- uwzględniając decyzje i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz orzecznictwo krajowych trybunałów konstytucyjnych, dla których Karta stanowi jeden z punktów odniesienia w interpretacji prawa krajowego,
- uwzględniając wytyczne polityczne dla nowej Komisji Europejskiej przedstawione Parlamentowi Europejskiemu przez przewodniczącego J.-C. Junckera dnia 15 lipca 2014r.,
- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (COM(2012)0011),
- uwzględniając wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępstwom, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie, wykrywania ich i ścigania albo wykonywania kar kryminalnych oraz swobodnego przepływu tych danych (COM(2012)0010),
- uwzględniając strategię UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi na lata 2012–2016 (COM(2012)0286), szczególnie przepisy dotyczące finansowania prac nad wytycznymi w zakresie systemów ochrony dzieci oraz wymiany dobrych praktyk,
- uwzględniając zalecenie Komisji 2013/112/UE z dnia 20 lutego 2013 r. zatytułowane „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji”¹,
- uwzględniając wytyczne na rzecz promowania i ochrony wszystkich praw człowieka przysługujących lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym, transpłciowym i interseksualnym (LGBTI), przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 24 czerwca 2013 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.” (COM(2011)0173) i konkluzje Rady Europejskiej z dnia 24 czerwca 2011 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Postępy we wdrażaniu krajowych strategii integracji Romów” (COM(2013)0454),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji na temat walki z korupcją (COM(2014)0038),
- uwzględniając wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426),

---

¹ Dz.U. L 59 z 2.3.2013, s. 5.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie postępów w realizacji krajowych strategii integracji Romów¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie unijnego planu przeciwdziałania homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową²,
- uwzględniając swoje rezolucje dotyczące równouprawnienia płci,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 września 2011 r. w sprawie strategii UE na rzecz przeciwdziałania bezdomności³,
- uwzględniając sprawozdanie Senatu Stanów Zjednoczonych w sprawie programów CIA w zakresie zatrzymań i przesłuchań,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2013 r. w sprawie problemu pozostawianych bez opieki małoletnich w UE⁴,
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie praw podstawowych i praw człowieka, a w szczególności najnowszą z nich, z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej w 2012 r.⁵,
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie migracji, w szczególności najnowszą z nich, z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie sytuacji w regionie Morza Śródziemnego oraz potrzeby opracowania całościowego podejścia UE do migracji⁶,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 czerwca 2005 r. w sprawie ochrony mniejszości i polityki walki z dyskryminacją w rozszerzonej Europie⁷,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie 25. rocznicy przyjęcia Konwencji ONZ o prawach dziecka⁸,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie programu inwigilacji amerykańskiej Agencji Bezpieczeństwa Narodowego, służb wywiadowczych w różnych państwach członkowskich i wpływu na prywatność obywateli UE⁹, w której zobowiązał Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, aby dogłębnie zbadała tę sprawę, oraz swoją rezolucję z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie realizowanych przez NSA amerykańskich programów nadzoru, organów nadzoru w różnych państwach członkowskich oraz ich wpływu na prawa podstawowe obywateli

---

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0594.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0062.

³ Dz.U. C 51E z 22.2.2013, s. 101.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0387.

⁵ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0173.

⁶ Teksty przyjęte, P8_TA(2014)0105.

⁷ Dz.U. C 124E z 25.5.2006, s. 405.

⁸ Teksty przyjęte, P8_TA(2014)0070.

⁹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0322.

UE¹ ,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie raportu Senatu Stanów Zjednoczonych dotyczącego stosowania tortur przez CIA² ,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 września 2013 r. w sprawie języków europejskich zagrożonych wymarciem oraz różnorodności językowej w Unii Europejskiej³ ,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 listopada 2014 r. w sprawie zasięgnięcia opinii Trybunału Sprawiedliwości na temat zgodności z traktatami Umowy między Kanadą a Unią Europejską w sprawie przekazywania i przetwarzania danych dotyczących przelotu pasażera⁴ ,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 11 września 2012 r.⁵ oraz 10 października 2013 r.⁶ w sprawie rzekomego transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów w krajach europejskich przez CIA,
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie więzienia w zatoce Guantanamo,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie Karty praw podstawowych UE: standardy określające wolność mediów w UE⁷,
- uwzględniając opinię 2/2013 Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącą projektu porozumienia w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawach połączonych C-293/12 i C-594/12 (Digital Rights Ireland et Seitlinger e.a.) unieważniający dyrektywę 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz zmieniającej dyrektywę 2002/58/WE,
- uwzględniając przesłuchania Fransa Timmermansa przed Parlamentem w dniach 7 października 2014 r. i 11 lutego 2015 r.,
- uwzględniając przesłuchanie Dimitrisa Avramopoulou przed Parlamentem w dniu 30 września 2014 r.,
- uwzględniając doroczną konferencję Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej w dniu 10 listopada 2014 r. na temat „Prawa podstawowe a imigracja w EU”, a w

---

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0230.

² Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0031.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0350.

⁴ Teksty przyjęte, P8_TA(2014)0058.

⁵ Dz.U. C 353E z 3.12.2013, s. 1.

⁶ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0418.

⁷ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0203.

szczegółności jej dokument tematyczny pt. „Kanały zgodnego z prawem wjazdu do UE dla osób potrzebujących międzynarodowej ochrony: zestaw rozwiązań”,

- uwzględniając działania, sprawozdania roczne i badania Agencji Praw Podstawowych (FRA) i Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) oraz zakrojone na szeroką skalę badania ankietowe Agencji w sprawie przestępstw noszących znamiona dyskryminacji i nienawiści wobec Żydów w państwach członkowskich, w sprawie przemocy wobec kobiet w UE i w sprawie doświadczania przez osoby LGBT dyskryminacji, przemocy i szykanowania,
- uwzględniając rolę organizacji pozarządowych, które uczestniczą w platformie społeczeństwa obywatelskiego praw podstawowych w ramach Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA Fundamental Rights Platform),
- uwzględniając sprawozdania i badania organizacji pozarządowych w dziedzinie praw człowieka oraz badania zlecone w tym zakresie przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, a w szczególności badanie departamentu tematycznego C dotyczące wpływu kryzysu na prawa podstawowe w państwach członkowskich UE,
- uwzględniając swoje badania dotyczące wpływu kryzysu na prawa podstawowe w państwach członkowskich UE,
- uwzględniając zasady odnoszące się do statusu krajowych instytucji powołanych do ochrony i promowania praw człowieka („zasady paryskie”), załączone do rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ 48/134,
- uwzględniając sprawozdanie (2012/2130(INI)) Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie strategii skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych przez Unię Europejską (COM(2010)0573) oraz wytyczne operacyjne w sprawie uwzględniania praw podstawowych w ocenach skutków przeprowadzanych przez Komisję (SEC(2011)0567),
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie nowych ram UE na rzecz umocnienia praworządności (COM(2014)0158) oraz konkluzje Rady z dnia 16 grudnia 2014 r. zatytułowane „Zapewnienie przestrzegania zasad państwa prawa”,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji ze stosowania Karty praw podstawowych UE za 2013 r. (COM(2014)0224) oraz towarzyszące mu dokumenty robocze,
- uwzględniając „Sprawozdanie na temat Obywatelstwa UE za 2013 r. – Prawa i przyszłość obywateli Unii” (COM(2013)0269),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z wdrażania unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów (COM(2014)0209) oraz zalecenie Rady z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich,

- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinie Komisji Spraw Konstytucyjnych, Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia oraz Komisji Petycji (A8-0230/2015),
- A. mając na uwadze, że UE została po części utworzona po to, aby nie powtórzyły się dramatyczne skutki II wojny światowej i wynikające z niej prześladowania i represje, jakich dopuścił się reżim nazistowski, oraz aby uniknąć zahamowania lub cofnięcia rozwoju demokracji i zasad państwa prawa dzięki promowaniu, poszanowaniu i ochronie praw człowieka;
- B. mając na uwadze, że przestrzeganie oraz upowszechnianie praw człowieka, podstawowych wolności, demokracji oraz wartości i zasad określonych w traktatach UE, jak również międzynarodowych aktach prawnych dotyczących praw człowieka (Powszechna deklaracja praw człowieka, Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych itp.), należą do obowiązków UE i jej państw członkowskich i muszą znajdować się w centrum integracji europejskiej;
- C. mając na uwadze, że prawa te muszą być zagwarantowane każdej osobie przebywającej na terytorium UE, nawet wtedy, gdy dochodzi do nadużycia i przemocy ze strony władz publicznych, niezależnie od ich zasięgu terytorialnego i właściwości;
- D. mając na uwadze, że – w rozumieniu art. 2 TUE – Unia Europejska opiera się na poszanowaniu godności człowieka, wolności, demokracji, równości, praworządności i praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, wartości wspólnych dla państw członkowskich, których musi przestrzegać UE, a także każde państwo członkowskie we wszystkich strategiach politycznych zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i międzynarodowym; mając na uwadze, że zgodnie z art. 17 TUE Komisja musi zapewnić, aby traktaty te były przestrzegane;
- E. mając na uwadze, że zgodnie z art. 6 TUE Unia Europejska ponosi odpowiedzialność za wspieranie i egzekwowanie przestrzegania praw podstawowych w prowadzeniu własnych działań, abstrahując od kompetencji w danym obszarze; mając na uwadze, że państwa członkowskie zachęca się do postępowania w taki sam sposób;
- F. mając na uwadze, że rewizja traktatów UE jest konieczna do wzmocnienia ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych;
- G. mając na uwadze, że zgodnie z preambułą Traktatu o Unii Europejskiej państwa członkowskie potwierdziły swoje przywiązanie do praw społecznych zdefiniowanych w Europejskiej karcie społecznej; mając na uwadze, że art. 151 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zawiera również bezpośrednie odniesienie do podstawowych praw społecznych, takich jak prawa określone w Europejskiej karcie społecznej;
- H. mając na uwadze, że wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony Karta praw podstawowych Unii Europejskiej została w pełni włączona do traktatów, w związku z czym jest prawnie wiążąca dla instytucji, organów i agencji UE, jak również dla państw

członkowskich stosujących prawodawstwo UE; mając na uwadze, że prawdziwa kultura poszanowania praw podstawowych musi być rozwijana, upowszechniana i wzmocniana w instytucjach UE, jak również w państwach członkowskich, w szczególności kiedy stosują prawo Unii zarówno w stosunkach wewnętrznych, jak i w relacjach z państwami trzecimi;

- I. mając na uwadze, że w art. 2 i art. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej uznaje się prawo do życia i prawo do integralności danej osoby;
- J. mając na uwadze, że art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej zakazuje wszelkich form niehumanitarnego lub poniżającego traktowania;
- K. mając na uwadze, że art. 8, 9, 10, 19 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE, uznają znaczenie podstawowych praw społecznych, podkreślając w ten sposób, że prawa te, a w szczególności prawa do tworzenia związków zawodowych, do strajku, stowarzyszeń i zgromadzeń, muszą być chronione tak, jak inne prawa podstawowe uwzględnione w Karcie;
- L. mając na uwadze, że zgodnie z art. 22 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej „Unia szanuje różnorodność kulturową, religijną i językową”, a art. 21 zabrania dyskryminacji na tle języka lub przynależności do mniejszości narodowej;
- M. mając na uwadze, że art. 33 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej gwarantuje ochronę rodziny pod względem prawnym, gospodarczym i społecznym;
- N. mając na uwadze, że art. 37 i 38 Karty uznają prawo do wysokiego poziomu ochrony środowiska nierozdzielnie związanego z wdrażaniem polityki Unii;
- O. mając na uwadze, że państwa członkowskie nie mogą obniżać poziomu gwarancji zapisanego we własnych konstytucjach w odniesieniu do określonych praw pod pretekstem, że Karta praw podstawowych Unii Europejskiej lub inne instrumenty prawa UE zapewniają w tej dziedzinie niższy poziom ochrony niż konstytucja;
- P. mając na uwadze, że przyjmuje się, iż władze krajowe (władze sądowe, organy ścigania i administracja) są kluczowymi podmiotami nadającymi konkretny wymiar prawom i swobodom zapisanym w Karcie;
- Q. mając na uwadze, że ustanowienie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, o którym mowa w tytule V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wymaga pełnego poszanowania praw podstawowych przez UE, jak i przez każde państwo członkowskie;
- R. mając na uwadze, że ludzie – obywatele bądź mieszkańcy Unii Europejskiej – są stawiani na pierwszym miejscu w Unii Europejskiej oraz że prawa osobiste, obywatelskie, polityczne, gospodarcze i społeczne przyznane w Karcie nie mają na celu wyłącznie ochrony obywateli europejskich mieszkańców UE przed ewentualnymi ingerencjami, nadużyciami i przemocą, ale również stanowią warunek konieczny dla zagwarantowania im pełnej i niezakłóconej samorealizacji;
- S. mając na uwadze, że praworządność stanowi rdzeń europejskiej liberalnej demokracji i jest jedną z podstawowych zasad UE, wynikającą ze wspólnej tradycji konstytucjonalizmu

wszystkich państw członkowskich;

- T. mając na uwadze, że sposób, w jaki praworządność realizowana jest na szczeblu krajowym, odgrywa kluczową rolę w zagwarantowaniu wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi i ich systemami prawnymi, w związku z czym doniosłe znaczenie ma ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, o której mowa w tytule V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- U. mając na uwadze, że przestrzeganie zasad praworządności stanowi warunek konieczny ochrony praw podstawowych i ma szczególne znaczenie w obrębie UE, ponieważ jest także warunkiem koniecznym przestrzegania wszystkich praw i zobowiązań wynikających z traktatów i prawa międzynarodowego;
- V. mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie biorą udział w całościowym procesie zmierzającym do realizacji nowych celów zrównoważonego rozwoju (MCR), które przypominają, że prawa człowieka są powszechne, niepodzielne i niezbywalne;
- W. mając na uwadze, że wdrażanie owych wartości i zasad musi też bazować na skutecznej kontroli poszanowania praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie, przykładowo przy opracowywaniu wniosków ustawodawczych;
- X. mając na uwadze, że UE przeżywa poważny kryzys gospodarczo-finansowy, który w połączeniu z pewnymi środkami, w tym drastycznymi cięciami budżetowymi wprowadzonymi, by przeciwdziałać jego skutkom w niektórych państwach członkowskich, negatywnie wpływa na warunki życia obywateli UE – a tym samym na ich dobrobyt – zwiększając bezrobocie, poziom ubóstwa, nierówności i niepewność zatrudnienia, a także ograniczając dostęp do usług oraz pogarszając ich jakość;
- Y. mając na uwadze, że niemal jedna trzecia petycji otrzymywanych przez Parlament dotyczy domniemanego naruszania praw podstawowych zawartych w Karcie w odniesieniu do takich kwestii jak obywatelstwo, cztery swobody, zatrudnienie, warunki gospodarcze, ochrona środowiska i ochrona konsumentów, wymiar sprawiedliwości, prawa wyborcze i uczestnictwo w procesie demokratycznym, przejrzystość w zakresie podejmowania decyzji, niepełnosprawność i prawa dzieci, dostęp do edukacji i prawa językowe; mając na uwadze, że w niektórych z tych petycji przedstawiono problemy związane z zagadnieniami zdrowotnymi i dostępem do opieki zdrowotnej i służby zdrowia, jak również problemy dotyczące prawa pracy, będące bezpośrednim skutkiem kryzysu gospodarczego; mając na uwadze, że petycje są zazwyczaj najwcześniejszymi wskaźnikami problemów w zakresie praw podstawowych w państwach członkowskich;
- Z. mając na uwadze, że podstawą działania Unii Europejskiej jest domniemanie oraz wzajemne zaufanie, że państwa członkowskie przestrzegają zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych zapisanych w EKPC i Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście rozwoju przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz zasady wzajemnego uznawania;
- Aa. mając na uwadze, że przebywanie na bezrobociu lub życie w biedzie czy w sytuacji marginalizacji społecznej ma znaczący wpływ na dostęp do praw podstawowych i ich stosowanie, a także podkreślając konieczność utrzymania dostępu do podstawowych

usług, w szczególności społecznych i finansowych dla tych osób, które znajdują się w trudnej sytuacji;

- Ab. mając na uwadze, że w związku z niedawnymi atakami terrorystycznymi na terytorium UE pewne strategie polityczne i środki na rzecz przeciwdziałania terroryzmowi mogą zagrozić prawom podstawowym i swobodom w UE; mając na uwadze, że konieczne jest zapewnienie utrzymania równowagi między ochroną podstawowych wolności i praw a poprawą stanu bezpieczeństwa; mając na uwadze, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie mają obowiązek chronić obywateli Europy, jednocześnie dbając o poszanowanie ich podstawowych praw i wolności w ramach opracowywanych i wdrażanych strategii politycznych w dziedzinie bezpieczeństwa; mając na uwadze, że zasady konieczności i proporcjonalności muszą dominować w tej dziedzinie, aby wdrożone rozwiązania polityczne nie naruszały swobód publicznych;
- Ac. mając na uwadze, że w bezprecedensowy sposób na Morzu Śródziemnym giną tysiące osób, co wymaga wielkiej odpowiedzialności ze strony UE, by podejmować działania w celu ratowania życia, powstrzymania handlarzy ludźmi i stworzenia możliwości prawnych dla imigrantów oraz wsparcia i ochrony osób ubiegających się o azyl oraz uchodźców;
- Ad. mając na uwadze, że w 2014 r. prawie 3 500 migrantów zmarło lub zaginęło, próbując dostać się do Europy, co daje łączną liczbę prawie 30 000 zaginionych i ofiar śmiertelnych w ciągu 20 lat; mając na uwadze, że według Międzynarodowej Organizacja ds. Migracji szlak migracyjny do Europy stał się dla migrantów najbardziej niebezpiecznym na świecie;
- Ae. mając na uwadze, że rocznie składanych jest ok. 1 000 wniosków o udzielenie azylu w związku z okaleczaniem narządów płciowych;
- Af. mając na uwadze, że prawo do azylu jest zagwarantowane w Konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r., jak również przez protokół z dnia 31 stycznia 1967 r.;
- Ag. mając na uwadze, że przejawy skrajnego nacjonalizmu, rasizmu, ksenofobii i nietolerancji nie zniknęły jeszcze z naszej społeczności; mając na uwadze, że w przeciwieństwie – szczególnie w następstwie niedawnych ataków terrorystycznych – w wielu państwach członkowskich obserwuje się narastanie tych zjawisk, co wywiera negatywny wpływ na tradycyjne mniejszości, a także na nowe społeczności mniejszości narodowych;
- Ah. mając na uwadze, że zgodnie z art. 49 TUE każde państwo europejskie szanujące wartości, o których mowa w art. 2 i zobowiązujące się je wspierać, może złożyć wniosek o członkostwo w Unii; mając na uwadze, że zachowanie zgodności z kryteriami kopenhaskimi jest zasadniczym warunkiem wstępnym przystąpienia do UE; mając na uwadze, że spoczywające na krajach kandydujących obowiązki wynikające z kryteriów kopenhaskich należą nie tylko do podstawowych wymogów przedakcesyjnych, ale również muszą nadal być wypełniane po przystąpieniu państwa do UE zgodnie z art. 2 TUE; mając na uwadze, że w świetle powyższego wszystkie państwa członkowskie powinny być oceniane na bieżąco w ramach kontroli stałego przestrzegania przez nie podstawowych wartości UE, takich jak poszanowanie praw podstawowych, instytucji

demokratycznych oraz praworządności; mając na uwadze, że należy także wprowadzić stopniowy i korygujący mechanizm, aby uzupełnić lukę dzielącą dialog polityczny i „rozwiązanie radykalne” z art. 7 TUE oraz rozwiązać „kopenhaski dylemat” w ramach obecnych traktatów;

- Ai. mając na uwadze, że wobec braku wspólnych, czytelnych wskaźników jakiegokolwiek rozważania dotyczące praworządności, demokracji i praw podstawowych w danym państwie członkowskim są stale podważane w świetle motywów politycznych i instytucjonalnych; mając na uwadze, że brak wiążących procedur zbyt często prowadzi do stałej bierności i nieprzestrzegania traktatów i wartości europejskich i to przy współdziałaniu instytucji europejskich;
- Aj. mając na uwadze, że prawo do składania petycji stworzyło ścisłą więź między obywatelami UE a Parlamentem Europejskim; mając na uwadze, że europejska inicjatywa obywatelska wprowadziła nowe bezpośrednie powiązanie między obywatelami a instytucjami UE oraz że może ona wspierać rozwój praw podstawowych i obywatelskich; mając na uwadze, że zgodnie z art. 44 Karty i art. 227 TFUE prawa obywatelskie obejmują prawo do składania petycji, które stanowi dla obywateli narzędzie obrony własnych praw podstawowych;
- Ak. mając na uwadze, że kobiety w UE muszą wciąż borykać się z wieloma formami dyskryminacji oraz że zbyt często padają ofiarami agresji i przemocy, w szczególności seksualnej;
- Al. mając na uwadze, że przemoc wobec kobiet jest najbardziej rozpowszechnionym w Unii Europejskiej i na świecie przejawem łamania praw podstawowych; mając na uwadze, że problem ten dotyka wszystkich warstw społecznych, niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia, dochodów, pozycji społecznej czy kraju pochodzenia lub zamieszkania, i stanowi główną przeszkodę dla równości kobiet i mężczyzn;
- Am. mając na uwadze, że według wyników badania przeprowadzonego w 2014 r. przez Agencję Praw Podstawowych UE większość kobiet będących ofiarą przemocy nie zgłasza swoich doświadczeń policji;
- An. mając na uwadze, że prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne opierają się na podstawowych prawach człowieka oraz że są zasadniczymi elementami godności ludzkiej¹; mając na uwadze, że odmowa wykonania aborcji ratującej życie stanowi poważne naruszenie praw człowieka;
- Ao. mając na uwadze, że handel kobietami i dziećmi oraz ich seksualne wykorzystywanie stanowią wyraźne naruszenie praw człowieka i godności ludzkiej, jak również podstawowych zasad prawa i demokracji; mając na uwadze, że obecnie kobiety są bardziej narażone na te zagrożenia z uwagi na większą niepewność ekonomiczną i większe ryzyko bezrobocia i ubóstwa;
- Ap. mając na uwadze, że w prawie europejskim przemoc wobec kobiet nie jest wyraźnie

---

¹ Program działań Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju art. 7 ust. 2 i 3.

uznana jako przejaw dyskryminacji ze względu na płeć, a jest zdefiniowana jedynie w trzech krajowych systemach prawnych (Hiszpanii, Szwecji i Niemiec), w związku z czym przemoc wobec kobiet nie postrzega się jako istotnej kwestii związanej z równouprawnieniem; mając na uwadze, że państwa członkowskie przyjmują w odniesieniu do definiowania przemocy wobec kobiet i przemocy ze względu na płeć podejście doraźne, a definicje zawarte w przepisach krajowych znacząco różnią się od siebie, co oznacza, że porównywanie danych jest niemożliwe;

Aq. mając na uwadze, że państwa członkowskie nie są wolne od dramatycznego procederu okaleczania narządów płciowych, który może dotyczyć nawet 500 000 ofiar w samej UE, a może jeszcze objąć kolejne 180 000;

Ar. mając na uwadze, że w UE i państwach członkowskich nadal dochodzi do licznych przypadków pogwałcenia praw podstawowych, na co wskazują przykładowo wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz sprawozdania Komisji Europejskiej, Agencji Praw Podstawowych, organizacji pozarządowych, Rady Europy i ONZ, takich jak naruszenie prawa do wolności zgromadzeń oraz wolności słowa organizacji społeczeństwa obywatelskiego, instytucjonalna dyskryminacja osób LGBTI w postaci zakazu zawierania małżeństw, a także przepisy zakazujące uprawiania propagandy; mając na uwadze ciągle wysoki wskaźnik przestępstw stanowiących przejawy dyskryminacji oraz nienawiści na tle rasowym, ksenofobii, nietolerancji religijnej lub uprzedzeń ze względu na niepełnosprawność, orientację seksualną lub tożsamość płciową; mając na uwadze, że reakcje Komisji, Rady i państw członkowskich nie są proporcjonalne do wagi i częstotliwości stwierdzonych pogwałceń;

As. mając na uwadze, że społeczności, w których w pełni realizowane i chronione są prawa podstawowe, mają większe szanse na dynamiczny rozwój konkurencyjnej gospodarki;

At. mając na uwadze, że Romowie, najlicniejsza mniejszość etniczna w Europie, nadal są ofiarami ostrej dyskryminacji, ataków na tle rasowym, mowy nienawiści, ubóstwa i wykluczenia;

Au. mając na uwadze, że europejskie działania zewnętrzne oparte są na tych samych zasadach, które leżały u podstaw powstania i rozwoju UE, tj. demokracji, solidarności, godności ludzkiej i wszystkich prawach podstawowych; mając na uwadze, że choć określone wytyczne dotyczące praw człowieka zostały uwzględnione w zewnętrznych strategiach politycznych UE, sytuacja ta nie dotyczy jej strategii wewnętrznych, co może wywołać oskarżenia o stosowanie podwójnych standardów; mając na uwadze, że promowanie przez Unię praw podstawowych w ramach swoich działań zewnętrznych musi koniecznie pociągać za sobą prowadzenie zdecydowanej i systematycznej wewnętrznej polityki nadzoru zgodności z prawami podstawowymi na terytorium samej UE;

Av. mając na uwadze, że przepisy dotyczące ochrony danych osobowych powinny przestrzegać zasad celowości, konieczności i proporcjonalności, w tym podczas negocjacji i zawierania umów międzynarodowych, jak podkreślił wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 kwietnia 2014 r. unieważniający dyrektywę 2006/24/WE i opinie Europejskiego Inspektora Ochrony Danych;

- Aw. mając na uwadze, że prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, jak również do ochrony danych osobowych są zapisane w Karcie, co oznacza, że stanowią integralną część prawa pierwotnego UE;
- Ax. mając na uwadze, że nowe technologie mogą mieć negatywny wpływ na prawa podstawowe, a w szczególności na prawo do prywatności oraz prawo do ochrony danych osobowych zgodnie z art. 7 i 8 Karty;
- Ay. mając na uwadze, że powszechny dostęp do internetu dodatkowo zwiększa możliwości przemocy fizycznej i psychicznej wobec kobiet, w tym uwodzenia za pośrednictwem internetu;
- Az. mając na uwadze, że szybki rozwój technologii cyfrowej (w tym zwiększający się stopień korzystania z internetu, aplikacji i sieci społecznościowych) wymaga skuteczniejszych zabezpieczeń danych osobowych i prywatności w celu zapewnienia ich poufności i ochrony;
- Ba. mając na uwadze, że podstawowe wolności, prawa człowieka i równość szans muszą być zagwarantowane wszystkim obywatelom Unii Europejskiej, w tym osobom należącym do mniejszości narodowych lub językowych;
- Bb. mając na uwadze, że według WHO przynajmniej 850 dzieci poniżej 15. roku życia umiera w Europie każdego roku wskutek niewłaściwego traktowania;
- Bc. mając na uwadze, że zgodnie z badaniem Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej dotyczącym dyskryminacji i przestępstw z nienawiści wobec osób LGBTI, oprócz przejawów dyskryminacji i przemocy, których ofiarą padają, prawie połowa ankietowanych osób LGBTI „uważa, że język upokarzający środowiskom LGBTI jest rozpowszechniony w świecie polityki w ich kraju zamieszkania”;
- Bd. mając na uwadze, że osoby LGBTI padają ofiarą dyskryminacji instytucjonalnej czy to przez zakaz zawierania związków cywilnych, czy przez istnienie ustaw, które zakazują stwierdzenia preferencji seksualnej;
- Be. mając na uwadze, że osoby niepełnosprawne padają ofiarami wielu rodzajów dyskryminacji, które stanowią przeszkodę w pełnym korzystaniu przez nie z ich praw podstawowych;
- Bf. mając na uwadze, że wskaźnik ubóstwa osób niepełnosprawnych jest o 70% wyższy od średniej, co jest częściowo spowodowane ograniczonym dostępem do zatrudnienia;
- Bg. mając na uwadze, że laickość i neutralność państwa są najlepszą rękojmią niedyskryminowania występujących w nim różnych wspólnot religijnych;
- Bh. mając na uwadze, że wolność prasy i swoboda prowadzenia działalności przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego, takie jak organizacje pozarządowe, są elementem podstawowym demokracji, praworządności i praw podstawowych; mając na uwadze, że wolność ta została podważona poprzez przyjęcie ustaw krajowych lub podjęcie bezpośrednich działań przez władze w wielu państwach członkowskich;

- Bi. mając na uwadze, że Karta praw podstawowych stwierdza, że osoby w podeszłym wieku mają prawo „do godnego i niezależnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym”;
- Bj. mając na uwadze, że stosowanie wobec osób popełniających przestępstwa kar adekwatnych do popełnionych czynów stanowi z pewnością czynnik zniechęcający dla osób naruszających prawa podstawowe, ale głównym celem pozostaje prewencja (przez działania w obszarze edukacji i kultury), a nie działania po zaistnieniu faktu;
- Bk. mając na uwadze, że skuteczność wyspecjalizowanych instytucji, takich jak krajowe instytucje działające w obszarze praw człowieka lub organy ds. równości, jest ważna dla udzielania obywatelom pomocy w egzekwowaniu ich praw podstawowych w zakresie, w jakim państwa członkowskie stosują prawo UE;
- Bl. mając na uwadze, że prawo do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie zamieszkania przewidziano w art. 39 i 40 Karty; mając na uwadze, że prawo do mobilności nie powinno utrudniać korzystania z prawa wyborczego;
- Bm. mając na uwadze słabość reakcji Komisji i państw członkowskich wobec praktyk masowego szpiegowania z wykorzystaniem internetu i sieci telekomunikacyjnych w ramach programu NSA-Prism ujawnionych przez Edwarda Snowdena, obejmujących również państwa europejskie, a także ich nieudolność w egzekwowaniu środków na rzecz ochrony obywateli UE lub osób pochodzących z państw trzecich zamieszkałych w Europie;
1. uważa, że kluczowe znaczenie ma zapewnienie pełnego poszanowania wspólnych wartości europejskich zapisanych w art. 2 TUE oraz w prawodawstwie europejskim i krajowym, a także w politykach publicznych i ich realizacji, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady pomocniczości;
  2. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia zgodności wdrażania ogółu prawodawstwa UE, w tym programów dostosowania gospodarczego i finansowego, z Kartą praw podstawowych i Europejską kartą społeczną (art. 151 TFUE);
  3. przypomina o obowiązku przystąpienia do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, czego wymaga art. 6 TUE; odnotowuje opinię 2/2013 Trybunału Sprawiedliwości UE; apeluje do Komisji i Rady o wdrożenie niezbędnych instrumentów celem zagwarantowania, że wyżej wspomniany obowiązek – zapisany w traktatach – zostanie spełniony bez zbędnej zwłoki; uważa, że należy tego dokonać przy zachowaniu pełnej przejrzystości, ponieważ zapewni to dodatkowy mechanizm podnoszenia poziomu rzeczywistego poszanowania i egzekwowania ochrony obywateli przed naruszaniem ich praw podstawowych, w tym prawa do skutecznego środka prawnego, a także zwiększania odpowiedzialności instytucji europejskich za podejmowane przez nie działania lub za brak działań w odniesieniu do praw podstawowych;
  4. z zadowoleniem przyjmuje powołanie pierwszego wiceprzewodniczącego Komisji odpowiedzialnego za poszanowanie praworządności i Karty i zauważa jego

zaangażowanie na rzecz odpowiedniego stosowania istniejących ram; oczekuje przyjęcia w najbliższym czasie wewnętrznej strategii dotyczącej praw podstawowych w ścisłej współpracy z pozostałymi instytucjami i w konsultacji z liczniejszą reprezentacją społeczeństwa obywatelskiego oraz innymi zainteresowanymi stronami; uważa, że strategia taka powinna opierać się na art. 2, art. 6 i art. 7 TUE oraz powinna być spójna z zasadami i celami wskazanymi w art. 8 i art. 10 TFUE; wyraża ubolewanie z powodu braku woli politycznej do stosowania art. 7 TUE wobec państw członkowskich odpowiedzialnych za naruszenia praw podstawowych jako środka ograniczającego i odstraszającego;

5. podkreśla potrzebę pełnego wykorzystania istniejących mechanizmów i zagwarantowania, by prawa i wartości podstawowe Unii, o których mowa w art. 2 Traktatu o UE oraz Karcie praw podstawowych, były szanowane, chronione i promowane; podkreśla w związku z tym, że wszystkie obecnie dostępne instrumenty przewidziane w traktatach wymagają pilnego wdrożenia i zastosowania;
6. podkreśla, że należy w pełni wykorzystać istniejące mechanizmy, by w odpowiednio uzasadnionych przypadkach uruchomić obiektywne oceny i dochodzenia oraz wszcząć postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;
7. podkreśla potrzebę dokonania ewentualnych zmian traktatów w celu dalszego wzmocnienia ochrony praw podstawowych w traktatach UE;
8. odnotowuje komunikat Komisji w sprawie nowych ram UE mających na celu wzmocnienie praworządności, która stanowi pierwszą próbę zlikwidowania istniejących luk w zapobieganiu przypadkom naruszenia praw podstawowych i zasad praworządności w państwach członkowskich oraz w rozwiązywaniu takich przypadków; zauważa chęć Komisji do regularnego informowania Parlamentu i Rady o postępach poczynionych na każdym etapie; uważa jednak, że proponowane ramy nie mogą być wystarczającym bądź skutecznym środkiem odstraszającym, jeżeli chodzi o przeciwdziałanie naruszeniom praw podstawowych w państwach członkowskich i rozwiązywanie tych problemów, ponieważ Komisja przedstawiła te ramy w formie niewiążącego komunikatu, który nie precyzuje, kiedy ramy te muszą zostać wdrożone;
9. zwraca się do Komisji o wdrożenie i dalsze udoskonalenie wspomnianych ram w celu:
  - a) zawarcia ich w strategii wewnętrznej dotyczącej praw podstawowych, ponieważ praworządność stanowi zasadniczy warunek ochrony praw podstawowych w Unii Europejskiej i jej państwach członkowskich;
  - b) lepszego wykorzystania wiedzy Rady Europy i utworzenia formalnego kanału współpracy w sprawach dotyczących praworządności i praw podstawowych;
  - c) jasnego określenia kryteriów ich stosowania oraz zapewnienia, by ich aktywne i przejrzyste wdrożenie skutecznie zapobiegało przypadkom pogwałcenia praw podstawowych; określenia przede wszystkim kryteriów „jednoznacznego ryzyka naruszenia” oraz „poważnego i trwałego naruszenia”, w oparciu między innymi o orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego

Trybunału Praw Człowieka; rozważenia ustanowienia tych kryteriów w taki sposób, by każde naruszenie powodowało automatyczne zastosowanie ram;

- d) wszczęcia postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które może także prowadzić do nałożenia sankcji finansowych zgodnie z art. 260 TFUE, w przypadku stwierdzenia przez Agencję Praw Podstawowych systemowych lub znacznych naruszeń art. 2 TUE;
  - e) zapewnienia automatycznego uruchomienia procedury zgodnie z art. 7 TUE, w przypadku gdy trzystopniowy proces przewidziany ramami nie przyniósłby rozwiązania, określając, które prawa wynikające z zastosowania prawa traktatowego względem danego państwa członkowskiego, z wyłączeniem prawa do głosu w Radzie, można zawiesić, aby uwzględnić możliwość nałożenia dalszych kar, które zapewniłyby skuteczne funkcjonowanie ram z zachowaniem poszanowania prawa europejskiego i praw podstawowych;
  - f) określenia, że wszystkie wnioski ustawodawcze, strategie polityczne i działania UE, w tym w sferze gospodarczej i w dziedzinie stosunków zewnętrznych, a także wszystkie finansowane przez UE środki muszą być zgodne z Kartą i muszą zostać poddane ocenom *ex ante* i *ex post* ich wpływu na prawa podstawowe, a także w celu uwzględnienia aktywnego planu działania zapewniającego skuteczne stosowanie obowiązujących standardów i określającego obszary, w których konieczne jest przeprowadzenie reform; w związku z tym uważa, że przy opracowywaniu strategii politycznych i ustawodawstwa Komisja, Rada i Parlament powinny w pełnym zakresie korzystać z zewnętrznych, niezależnych ekspertyz Agencji Praw Podstawowych;
  - g) rozwijania – we współpracy z Agencją Praw Podstawowych, krajowymi organami działającymi na rzecz praw człowieka oraz przy wsparciu licznych reprezentantów społeczeństwa obywatelskiego – bazy danych, w ramach której gromadzone byłyby i publikowane dane i sprawozdania dotyczące stanu praw podstawowych w UE i w poszczególnych państwach członkowskich;
10. zwraca się do Komisji o zapewnienie, aby wyżej wspomnianej strategii wewnętrznej towarzyszył nowy, jasny i szczegółowy mechanizm, którego solidną podstawą będzie międzynarodowe i europejskie prawo i który będzie obejmował wszystkie wartości chronione art. 2 TUE, w celu zapewnienia spójności ze stosowanymi już w relacjach zewnętrznych UE strategicznymi ramami dotyczącymi praw człowieka i demokracji i obarczenia instytucji europejskich i państw członkowskich odpowiedzialnością za ich działania i przeoczenia w odniesieniu do praw podstawowych; uważa, że mechanizm ten powinien umożliwiać monitorowanie przestrzegania przez wszystkie państwa członkowskie UE praw podstawowych oraz powinien przewidywać systematyczny i zinstytucjonalizowany dialog w przypadku naruszeń praw podstawowych przez jedno lub kilka państw członkowskich; uważa, że w celu pełnego zastosowania postanowień traktatów Komisja powinna:
- a) ustanowić tablicę wyników na podstawie wspólnych i obiektywnych wskaźników umożliwiających mierzenie demokracji, praworządności i praw podstawowych; wskaźniki te powinny odzwierciedlać polityczne kryteria kopenhaskie, które muszą być przestrzegane przez państwa przystępujące, jak również wartości i prawa określone w art.

2 traktatów i Karcie praw podstawowych, a także powinny bazować na obowiązujących standardach; w związku z tym Komisja powinna rozważyć rozszerzenie zakresu tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości UE, aby ująć w niej okresową ocenę zgodności z prawami podstawowymi i zasadami praworządności w rozbiciu na poszczególne państwa;

- b) zapewnić stałe monitorowanie przestrzegania zasady praworządności oraz praw podstawowych we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, oparte na ustanowionych we współpracy z Radą i Parlamentem tablicy wyników i systemie dorocznej oceny państwa oraz bazujące na danych Agencji Praw Podstawowych, Rady Europy i jej Komisji Weneckiej oraz organizacji pozarządowych;
  - c) zaproponować w związku z tym przegląd rozporządzenia w sprawie Agencji Praw Podstawowych, aby przyznać jej szersze uprawnienia i zapewnić większe zasoby ludzkie i finansowe, tak by mogła monitorować sytuację w państwach członkowskich i publikować roczne sprawozdanie z kontroli zawierające szczegółową ocenę wyników każdego państwa członkowskiego;
  - d) wydać formalne ostrzeżenie, jeżeli na podstawie ustanowionej tablicy wyników i wyżej wspomnianego rocznego sprawozdania z kontroli, wskaźniki wykażą, że państwa członkowskie naruszają zasadę praworządności lub prawa podstawowe; takiemu formalnemu ostrzeżeniu powinno regularnie towarzyszyć uruchomienie zinstytucjonalizowanego dialogu z udziałem – oprócz Komisji i zainteresowanego państwa członkowskiego – Rady, Parlamentu Europejskiego oraz parlamentu zainteresowanego państwa członkowskiego;
  - e) przyczynić się do poprawy współpracy z instytucjami i agencjami UE, Radą Europy, Organizacją Narodów Zjednoczonych i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego; zintensyfikować współpracę między instytucjami UE a państwami członkowskimi, w tym między Parlamentem Europejskim a parlamentami krajowymi;
11. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Rada zorganizuje debaty w sprawie praworządności; uważa jednak, że debaty takie nie są najskuteczniejszym sposobem na rozwiązanie ewentualnych przypadków niezgodności z podstawowymi zasadami Unii Europejskiej; wyraża żal, że nie jest ani informowany, ani angażowany w organizację tych debat; apeluje do Rady, aby oparła swoje debaty na wynikach raportów rocznych i tematycznych Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, społeczeństwa obywatelskiego, Rady Europy i jej Komisji Weneckiej, a także innych zaangażowanych podmiotów instytucjonalnych lub pozainstytucjonalnych;
12. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeprowadzenia postępowań na podstawie oświadczeń o naruszeniach praw podstawowych gwarantowanych przez Kartę oraz do nadania dalszego biegu sprawom w przypadku, gdy oświadczenia te zostaną potwierdzone; w szczególności wzywa Komisję do wszczęcia postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, jeżeli państwa członkowskie są podejrzanе o działanie z naruszeniem tych praw;
13. wzywa Komisję do umieszczenia wyżej na liście priorytetów przygotowania do przyjęcia przez Unię Europejską karty społecznej, podpisanej w Turynie dnia 18 października 1961 i następnie zmienionej w Strasbourgu dnia 3 maja 1996 r.

14. wzywa państwa członkowskie do ustanowienia i wzmocnienia instytucji krajowych zajmujących się prawami człowieka, zgodnie z "zasadami paryskimi", w celu zagwarantowania niezależnego promowania i ochrony praw człowieka na szczeblu krajowym;
15. apeluje o zapewnienie lepszej koordynacji i spójności między działaniami Parlamentu Europejskiego, Rady Europy, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej i Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn;
16. wyraża zaniepokojenie niekorzystnymi zmianami w zakresie naruszania praw podstawowych w Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie imigracji i azylu, dyskryminacji i nietolerancji skierowanych zwłaszcza wobec niektórych społeczności, jak również atakami na organizacje pozarządowe broniące praw tych grup i społeczności i naciskami na nie; stwierdza opór państw członkowskich wobec wymagania przestrzegania tych wolności i praw podstawowych, w szczególności w odniesieniu do Romów, kobiet, osób LGBTI, wnioskujących o azyl, imigrantów i innych słabszych grup społecznych;
17. wzywa Radę do znalezienia płaszczyzny porozumienia w zakresie konkretnej treści zasad i standardów wynikających z praworządności, które różnią się od siebie na szczeblu krajowym, a także do uwzględnienia istniejącej definicji praworządności, podanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jako punktu wyjściowego dla debaty, w tym: legalności, która zakłada przejrzysty, odpowiedzialny, demokratyczny i pluralistyczny proces stanowienia prawa; pewności prawa; zakazu arbitralnego wykorzystywania uprawnień wykonawczych; niezależnych i bezstronnych sądów; skutecznej kontroli sądowej przy poszanowaniu praw podstawowych; a także równości wobec prawa;
18. przypomina, że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem ochrony praw podstawowych oraz że środki bezpieczeństwa nie powinny z nimi kolidować zgodnie z art. 52 Karty; przypomina również, że zgodnie z art. 6 Karty każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego;
19. wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie do zapewnienia włączenia od samego początku praw i zasad podstawowych – określonych przede wszystkim w traktatach, Karcie i Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – w politykę i środki w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, jak zasugerowano w publikacji Agencji Praw Podstawowych Focus „Włączanie praw podstawowych do programu bezpieczeństwa”; wzywa UE i państwa członkowskie do uwzględnienia środków w zakresie integracji społecznej i niedyskryminacji w przyszłych strategiach bezpieczeństwa wewnętrznego;
20. wzywa Komisję, by przy wsparciu Agencji Praw Podstawowych wzmocniła działania i programy mające na celu zwiększenie świadomości społecznej i wiedzy w zakresie praw podstawowych; tego typu programy powinny mieć na celu budowanie spójności i zaufania między wszystkimi partnerami społecznymi oraz angażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, krajowych instytucji zajmujących się prawami człowieka, a także krajowych urzędów ds. równości i przeciwdziałania dyskryminacji;
21. podkreśla, że rola Komisji jako instytucji stojącej na straży traktatów nie ogranicza się do

zadbania o to, by prawodawstwo było transponowane przez państwa członkowskie, lecz obejmuje także pełne i prawidłowe stosowanie przepisów, zwłaszcza w celu ochrony podstawowych praw obywateli; ubolewa nad faktycznym ograniczeniem zakresu stosowania Karty spowodowanym nadmiernie restrykcyjną interpretacją jej art. 51, która uniemożliwia egzekwowanie prawa UE; wyraża opinię, że należy dokonać przeglądu takiego podejścia, aby spełnić oczekiwania obywateli UE dotyczące ich praw podstawowych; przypomina, że oczekiwania obywateli wykraczają poza ścisłą interpretację Karty, a celem powinno być uczynienie tych praw możliwie jak najskuteczniejszymi; w tym kontekście ubolewa nad faktem, iż w licznych odpowiedziach na petycje ujawniające możliwe naruszenia praw podstawowych Komisja Europejska wskazuje na brak kompetencji w zakresie poruszonych kwestii; w tych ramach apeluje o ustanowienie mechanizmu monitorowania, systematycznej oceny oraz wydawania zaleceń w celu poprawy ogólnego poziomu przestrzegania wartości podstawowych w państwach członkowskich;

22. przypomina o kluczowym znaczeniu terminowej i prawidłowej transpozycji i wdrożenia prawa UE, zwłaszcza gdy mają one wpływ na prawa podstawowe lub ich rozwój;

Wolność i bezpieczeństwo

Wolność słowa i media

23. przypomina o podstawowym znaczeniu wolności słowa, dostępu do informacji i mediów dla zagwarantowania demokracji i praworządności; stanowczo potępia przemoc i groźby wobec dziennikarzy i mediów, a także naciski na nich, w tym w odniesieniu do ujawniania ich źródeł i informacji o łamaniu praw podstawowych przez rządy i państwa; apeluje, by państwa członkowskie powstrzymały się od stosowania środków ograniczających te swobody; ponawia apel do Komisji o dokonanie przeglądu i zmianę dyrektywy w sprawie usług audiowizualnych zgodnie z jego wytycznymi przedstawionymi w rezolucji z dnia 22 maja 2013 r.;
24. podkreśla, że publiczne, niezależne, wolne, różnorodne i pluralistyczne media tradycyjne i internetowe, a także pracujący dla nich dziennikarze, są podstawowym elementem demokracji; uważa, że własność mediów i zarządzanie nimi nie powinny być skupione w rękach jednego podmiotu; podkreśla w związku z tym, że przejrzystość własności mediów ma zasadnicze znaczenie dla monitorowania inwestycji, które mogłyby mieć wpływ na dostarczane informacje; apeluje o opracowanie adekwatnych i sprawiedliwych zasad gospodarczych w celu zagwarantowania także pluralizmu mediów internetowych; wzywa Komisję do opracowania planu działania w celu zagwarantowania, aby wszystkie media spełniały minimalne normy w zakresie niezależności i jakości;
25. wyraża zaniepokojenie z powodu nasilania się w niektórych państwach członkowskich represji wobec ruchów społecznych i demonstrantów, a także ograniczania wolności zgromadzeń i wolności słowa, zwłaszcza w odniesieniu do niewspółmiernego użycia siły wobec pokojowych demonstrantów, oraz niewielkiej liczby policjantów i postępowań sądowych w tym obszarze; apeluje do państw członkowskich, by chroniły wolności zgromadzeń i nie przyjmowały środków zakłócających lub wręcz delegalizujących korzystanie z wolności i praw podstawowych, takich jak prawo do demonstracji i strajku, prawo do zgromadzeń i zrzeszania się, a także wolność słowa; wyraża głębokie

zaniepokojenie w związku z przepisami krajowymi niektórych państw członkowskich wpływającymi na prawa podstawowe w przestrzeni publicznej i ograniczającymi prawo do gromadzenia się; wzywa Komisję do monitorowania, a także rozwiązania problemu poważnego naruszania praw podstawowych spowodowanego nakładaniem na mocy przepisów krajowych ograniczeń w przestrzeni publicznej ze względów bezpieczeństwa;

26. zauważa, że przypadki ataków terrorystycznych zmusiły UE i jej państwa członkowskie do zintensyfikowania środków na rzecz przeciwdziałania terroryzmowi i radykalizacji postaw; wzywa UE i organy krajowe do przyjęcia takich środków przy pełnym poszanowaniu zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych, w szczególności prawa do obrony, domniemania niewinności, prawa do rzetelnego procesu sądowego, prawa do prywatności i ochrony danych osobowych; zwraca się do państw członkowskich i Komisji o dokonanie w pełni przejrzystej oceny zgodności z art. 2 TUE i Kartą wszystkich projektów lub propozycji krajowych aktów prawnych o charakterze wykonawczym i ustawodawczym w zakresie zwalczania terroryzmu;
27. uznaje, że powszechny charakter transgranicznej cyberprzestępczości i cyberterroryzmu budzi duże zaniepokojenie i stanowi poważne wyzwanie dla ochrony praw podstawowych w środowisku internetowym; uważa, że kwestią kluczową jest, aby Unia opracowała specjalistyczną ekspertyzę w dziedzinie bezpieczeństwa cybernetycznego w celu wzmocnienia poszanowania art. 7 i 8 Karty w cyberprzestrzeni;
28. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Senatu Stanów Zjednoczonych w sprawie programów zatrzymań i przesłuchań przez CIA; wzywa państwa członkowskie, aby nie tolerowały tortur ani żadnej innej formy niehumanitarnego traktowania i poniżania na swoim terytorium; ponawia apel do państw członkowskich o pociągnięcie do odpowiedzialności winnych naruszeń praw podstawowych w kontekście transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów w krajach europejskich przez CIA; wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia jawnych i przejrzystych dochodzeń, aby poznać prawdę na temat wykorzystania ich terytoriów i przestrzeni powietrznej, a także do zaoferowania Parlamentowi Europejskiemu pełnej współpracy w jego śledztwie w tej sprawie, które ostatnio zostało wznowione, a także w jego dalszych działaniach w tym zakresie; wzywa do ochrony osób ujawniających takie naruszenia, w tym dziennikarzy i demaskatorów;
29. wyraża zaniepokojenie z powodu powtarzających się doniesień w sprawie rzekomych naruszeń praw podstawowych UE, a zwłaszcza unijnych przepisów dotyczących ochrony danych, w związku z działaniami służb wywiadowczych państw członkowskich i państw trzecich, które pozwalają na zatrzymywanie i dostęp do danych w komunikacji elektronicznej obywateli UE; zdecydowanie potępia ujawnione działania w zakresie masowego monitorowania prowadzone od 2013 r. i ubolewa nad faktem, że nadal są one kontynuowane; apeluje o wyjaśnienie tych działań, a w szczególności obecnego zaangażowania niektórych państw członkowskich; apeluje do Komisji i państw członkowskich o pełne uwzględnienie wymogów i zaleceń określonych w swojej rezolucji z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie realizowanych przez NSA amerykańskich programów nadzoru, organów nadzoru w różnych państwach członkowskich, a także ich wpływu na prawa podstawowe obywateli UE oraz na współpracę transatlantycką w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych; zwraca się do państw członkowskich o

zapewnienie, aby działania ich służb wywiadu były zgodne ze zobowiązaniami w dziedzinie praw podstawowych i podlegały nadzorowi parlamentarnemu i kontroli sądowej;

30. wyraża zaniepokojenie w związku z przyjęciem przez państwa członkowskie krajowego ustawodawstwa zezwalającego na nieograniczony nadzór i przypomina o potrzebie zapewnienia instrumentów bezpieczeństwa, które są ukierunkowane, absolutnie niezbędne i proporcjonalne w społeczeństwie demokratycznym; ponawia swój apel do Unii Europejskiej i jej państw członkowskich o wdrożenie systemu ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia;
31. jest zaniepokojony, że obywatele nie są w pełni świadomi swoich praw w dziedzinie ochrony danych i prywatności oraz dostępnych mechanizmów sądowych procedur odwoławczych; podkreśla w związku z tym rolę krajowych organów ochrony danych w promowaniu i popularyzowaniu tych praw; uważa, że zasadnicze znaczenie ma zaznajomienie obywateli, a w szczególności dzieci, z zagadnieniami ochrony danych osobowych, w tym w cyberprzestrzeni, oraz zagrożeniami, na jakie są narażeni; wzywa państwa członkowskie do prowadzenia działań uświadamiających, przede wszystkim w szkołach; podkreśla, że w związku z szybkim rozwojem technologii oraz rosnącą liczbą ataków cybernetycznych konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na ochronę danych osobowych w internecie ze zdecydowanym naciskiem na bezpieczeństwo przetwarzania i przechowywania; podkreśla, że choć prawo do bycia zapomnianym nie ma charakteru bezwzględnie i należy je rozpatrywać w kontekście innych praw podstawowych, obywatele muszą mieć prawo do korygowania swoich danych osobowych w internecie; podkreśla swoje ogromne zaniepokojenie wobec trudności, z jakimi boryka się większość internautów, aby ich prawa w otoczeniu cyfrowym były przestrzegane; apeluje do Rady, by poczyniła szybkie postępy w sprawie pakietu dotyczącego ochrony danych osobowych, aby zapewnić wysoki poziom ochrony danych osobowych w całej Unii;
32. przypomina, że państwa członkowskie muszą dopilnować, aby ich służby wywiadowcze działały w sposób zgodny z prawem oraz w pełni przestrzegały traktatów i Karty; wzywa w związku z tym państwa członkowskie do zagwarantowania, aby przepisy krajowe zezwalały na gromadzenie i analizowanie danych osobowych (w tym tzw. metadanych) wyłącznie za zgodą osoby, do której należą, lub na mocy nakazu sądowego wydanego na podstawie uzasadnionego podejrzenia, że dana osoba jest zaangażowana w działalność przestępczą;
33. podkreśla, że niezgodne z prawem gromadzenie i przetwarzanie danych powinno być karane w taki sam sposób, jak naruszenie tradycyjnej poufności korespondencji; nalega, aby stanowczo zakazać tworzenia programów typu backdoor bądź innych technik mających na celu osłabienie lub obejście środków bezpieczeństwa lub wykorzystanie ich słabości;
34. potępia naciski ze strony podmiotów zarówno publicznych, jak i prywatnych na prywatne przedsiębiorstwa, aby uzyskać dostęp do danych dotyczących internautów, aby kontrolować treści internetowe lub podważać zasadę neutralności sieci;
35. podkreśla, że ochrona praw podstawowych w dzisiejszym społeczeństwie informacyjnym jest kluczową kwestią dla UE, ponieważ coraz powszechniejsze wykorzystywanie

technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) stwarza nowe zagrożenia dla praw podstawowych w cyberprzestrzeni, których ochrona powinna zostać wzmocniona przez zapewnienie ich promocji i ochrony w internecie w taki sam sposób i w takim samym zakresie, jak w świecie rzeczywistym;

36. wzywa Komisję do intensywnego monitorowania wdrażania istniejących przepisów UE w tej dziedzinie i uważa, że państwa członkowskie powinny stosować przepisy prawa karnego w praktyce przez skuteczne prowadzenie dochodzeń i ściganie, aby zapewnić poszanowanie praw podstawowych ofiar;
37. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wykazania najwyższej czujności w odniesieniu do wpływu, jaki niektóre nowe technologie, takie jak drony, mogą mieć na prawa podstawowe obywateli, a w ujęciu bardziej szczegółowym na prawo do prywatności i ochrony danych osobowych;
38. podkreśla, że kluczową rolę w zapobieganiu radykalizacji oraz wzrostowi nietolerancji i ekstremizmu wśród osób młodych odgrywa edukacja;
39. ubolewa nad aktami dyskryminacji, a nawet przemocy, popełnianymi przez służby policyjne niektórych państw członkowskich w stosunku do grup mniejszościowych, takich jak migranci, Romowie, osoby LGBTI czy też osoby niepełnosprawne; wzywa państwa członkowskie do zbadania tych spraw i ukarania sprawców; uważa, że siły policyjne powinny być bardziej uświadomione i lepiej przeszkolone w dziedzinie dyskryminacji i przemocy, których ofiarami są te mniejszości; wzywa państwa członkowskie do przywrócenia wśród mniejszości zaufania do służb policyjnych i do zachęcania ich do zgłaszania zdarzeń; wzywa również władze państw członkowskich do zwalczania dyskryminacyjnego profilowania etnicznego prowadzonego przez niektóre służby policyjne;

Wolność wyznania i sumienia

40. powołuje się na art. 10 Karty, który chroni wolność myśli, sumienia i religii, w tym swobodę praktykowania wybranej przez siebie religii i zmiany religii lub wyznania; uważa, że dotyczy to również swobody osób niewierzących; potępia wszelkie formy dyskryminacji lub nietolerancji oraz wzywa do zakazu wszelkich form dyskryminacji z tych powodów; ubolewa w związku z tym nad niedawnymi przypadkami dyskryminacji i przemocy na tle antysemitycznym i antyislamskim; wzywa państwa członkowskie, w tym władze regionalne, do ochrony wszelkimi dostępnymi środkami wolności wyznania lub światopoglądu, do promowania tolerancji i dialogu międzykulturowego poprzez skuteczne kształtowanie polityki, a w razie potrzeby do wzmocnienia polityki zwalczania dyskryminacji; przypomina, że neutralne i świeckie państwo odgrywa zasadniczą rolę jako tarcza chroniąca przed dyskryminacją jednej ze wspólnot religijnych, ateistycznych lub agnostycznych, gwarantując równe traktowanie wszystkich wyznań i światopoglądów; wyraża obawy w związku ze stosowaniem w Unii Europejskiej przepisów zakazujących bluźnierstwa i obrazy uczuć religijnych, które mogą mieć wpływ na wolność wypowiedzi, oraz wzywa państwa członkowskie do ich uchylenia; zdecydowanie potępia ataki skierowane przeciwko miejscom kultu i wzywa państwa członkowskie, aby przestępstwa te nie pozostały bez kary;

41. wzywa do poszanowania wolności wyznania lub światopoglądu w okupowanej części Cypru, gdzie ponad 500 zabytków religijnych i kulturowych jest zagrożonych ruiną;
42. niepokoi się rozwojem antysemityzmu w Europie i rozpowszechnianiem wypowiedzi zaprzeczających Holocaustowi lub relatywizujących go; jest poważnie zaniepokojony faktem, że wielu członków wspólnoty żydowskiej rozważa opuszczenie Europy ze względu na rozwój nastrojów antysemickich, aktów dyskryminacji i przemocy wobec wspólnoty żydowskiej;
43. jest poważnie zaniepokojony rozwojem islamofobii, wzrostem liczby ataków na muzułmańskie miejsca kultu oraz licznymi przypadkami mylnego łączenia religii muzułmańskiej z fanatyzmem religijnym praktykowanym przez bardzo niewielką mniejszość wyznawców; ubolewa nad aktami dyskryminacji i przemocy, których ofiarami są członkowie wspólnoty muzułmańskiej; wzywa państwa członkowskie do systematycznego potępienia tych aktów i do stosowania w odniesieniu do nich zasady „zerowej tolerancji”;

Równość i niedyskryminacja

44. zdecydowanie ubolewa nad faktem, że Rada nadal nie przyjęła wniosku z 2008 r. dotyczącego dyrektywy w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na wyznanie lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną; przyjmuje z zadowoleniem priorytetowe traktowanie tej dyrektywy przez Komisję; ponownie wystosowuje apel do Rady o jak najszybsze przyjęcie wniosku;
45. przypomina, że pluralizm, niedyskryminacja i tolerancja są jednymi z podstawowych wartości Unii, zgodnie z art. 2 TUE; uważa, że tylko polityka promowania zarówno formalnej, jak i rzeczywistej równości oraz zwalczania wszelkich form uprzedzeń i dyskryminacji może przyczynić się do spójności społecznej, obalając wszelkie formy uprzedzenia szkodzące integracji społecznej; ubolewa, że nawet dziś w UE zachodzą przypadki dyskryminacji, marginalizacji, a nawet przemocy i nadużyć ze względu w szczególności na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, wszelkie poglądy, w tym polityczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;
46. jest zdania, że Unia i państwa członkowskie powinny wzmocnić działania na walki z dyskryminacją i ochrony różnorodności kulturowej, religijnej i językowej, oraz wspierać środki ku wzmocnieniu równości mężczyzn i kobiet, praw dziecka, praw osób starszych, jak również praw osób niepełnosprawnych, praw osób LGBTI i osób należących do mniejszości narodowych; wzywa UE i państwa członkowskie do uwzględnienia różnych rodzajów dyskryminacji do polityki równości;
47. wzywa Komisję i Radę do uznania potrzeby wiarygodnych i porównywalnych danych na temat równości w celu zmierzenia dyskryminacji klasyfikowanych w zależności od przyczyny, aby świadomie kształtować politykę, oceniać wdrożenie unijnego ustawodawstwa w sprawie zwalczania dyskryminacji oraz lepiej je egzekwować; wzywa Komisję zarówno do określenia spójnych norm gromadzenia danych dotyczących

równości na podstawie samoidentyfikacji, standardów ochrony danych UE jak i konsultacji ze stosownymi społecznościami; wzywa państwa członkowskie do gromadzenia danych dotyczących wszystkich przyczyn dyskryminacji;

48. wzywa UE do przyjęcia dyrektywy potępiającej dyskryminację ze względu na płeć i zwalczającej uprzedzenia i stereotypy związane z płcią w edukacji i środkach przekazu;

Wspieranie mniejszości

49. wzywa do zapewnienia większej spójności w Unii Europejskiej w obszarze ochrony mniejszości; jest głęboko przekonany, że wszystkie państwa członkowskie oraz kraje kandydujące powinny podlegać tym samym zasadom i kryteriom, aby zapobiegać stosowaniu podwójnych standardów; wzywa w związku z tym do ustanowienia skutecznego mechanizmu monitorowania i zapewniania poszanowania praw podstawowych mniejszości wszelkiego rodzaju w krajach kandydujących oraz w państwach członkowskich UE;

50. podkreśla, że Unia Europejska musi być obszarem, gdzie panuje poszanowanie różnorodności etnicznej, kulturowej i językowej; zachęca instytucje UE do opracowania kompleksowego unijnego systemu ochrony mniejszości narodowych, etnicznych i językowych, aby zapewnić ich równe traktowanie, przy uwzględnieniu odpowiednich międzynarodowych norm prawnych i istniejących dobrych praktyk, oraz apeluje do państw członkowskich o zapewnienie rzeczywistej równości tych mniejszości, szczególnie w sferze języka, edukacji i kultury; zachęca te państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do ratyfikowania i skutecznego wdrożenia konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych; przypomina również o potrzebie wdrożenia zasad opracowanych w ramach OBWE;

51. potępia wszelkie formy dyskryminacji ze względu na używanie języka i wzywa te państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do ratyfikowania i skutecznego wdrożenia europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych; wzywa państwa członkowskie i Komisję do podjęcia wszelkich koniecznych działań mających na celu wyeliminowanie nieproporcjonalnych barier administracyjnych i ustawodawczych, które mogą ograniczać różnorodność językową na poziomie europejskim lub krajowym;

52. podkreśla, że zasady godności ludzkiej, równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji na jakimkolwiek tle są podstawą państwa prawa; wzywa państwa członkowskie do przyjęcia krajowych ram prawnych w celu zajęcia się wszelkimi formami dyskryminacji i zagwarantowania skutecznego wdrożenia istniejących unijnych ram prawnych;

Sytuacja Romów

53. ubolewa nad narastającymi w Unii Europejskiej nastrojami antyromskimi i wyraża zaniepokojenie sytuacją Romów w UE i licznymi, niezgodnymi z prawami podstawowymi i prawem UE przypadkami prześladowań, przemocy, stygmatyzacji, dyskryminacji i wydaleń; wzywa Komisję do kontynuacji działań przeciwko tym państwom członkowskim, które umożliwiają zinstytucjonalizowaną dyskryminację i segregację; ponownie apeluje do państw członkowskich o skuteczne wdrożenie strategii, aby wspierać rzeczywiste włączenie, a także o podejmowanie wzmocnionych i

właściwych działań na rzecz integracji, szczególnie w dziedzinie praw podstawowych, kształcenia, zatrudnienia, mieszkalnictwa, opieki zdrowotnej, a także na rzecz walki z przemocą, nawoływaniem do nienawiści i dyskryminacją Romów, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich;

54. podkreśla znaczenie prawidłowego wdrożenia krajowych strategii integracji Romów przez opracowanie zintegrowanych zasad i zaangażowanie władz lokalnych, instytucji pozarządowych i społeczności Romów w obecnie prowadzony dialog; wzywa Komisję do zapewnienia monitorowania tych postępów i lepszej koordynacji wdrażania; wzywa państwa członkowskie do współpracy z przedstawicielami ludności romskiej w zakresie zarządzania projektami mającymi wpływ na ich społeczności, ich monitorowania i oceny, z wykorzystaniem dostępnych funduszy, w tym funduszy UE, przy równoczesnym ścisłym monitorowaniu przestrzegania praw podstawowych ludności romskiej, w tym swobody przemieszania się, zgodnie z dyrektywą 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich;
55. wyraża ubolewanie z powodu istniejącej dyskryminacji Romów w krajowych systemach kształcenia i na rynku pracy; podkreśla zwiększone narażenie romskich kobiet i dzieci na liczne i jednocześnie naruszania ich praw podstawowych; przypomina o znaczeniu ochrony i propagowania równego dostępu dzieci romskich do wszystkich praw;
56. apeluje do państw członkowskich o wprowadzenie niezbędnych zmian ustawodawczych w odniesieniu do sterylizacji oraz o udzielanie – zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka – rekompensaty finansowej ofiarom przymusowej sterylizacji, której poddawane były kobiety romskie i kobiety niepełnosprawne psychicznie;

Przemoc wobec kobiet oraz równość kobiet i mężczyzn

57. wzywa UE i państwa członkowskie do zwalczania i ścigania wszelkich przejawów przemocy i dyskryminacji przeciwko kobietom; wzywa państwa członkowskie w szczególności do podejmowania efektywnych działań w związku ze skutkami przemocy domowej i wszelkimi formami wykorzystywania seksualnego, w tym w odniesieniu do dzieci uchodźców i imigrantów, i przymusowych małżeństw;
58. wyraża obawy z powodu skali i form przemocy wobec kobiet w UE, co zostało udokumentowane w unijnym badaniu FRA, zgodnie z którym jedna na trzy kobiety doświadczyła fizycznej lub seksualnej przemocy od 15 roku życia oraz szacunkowo 3,7 milionów kobiet w UE doświadcza przemocy seksualnej w okresie jednego roku; dlatego wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeglądu obowiązujących przepisów oraz do utrzymania kwestii przemocy wobec kobiet na ważnym miejscu w programie działań, ponieważ przemoc związana z płcią nie powinna być tolerowana; wzywa Komisję, aby zachęcała państwa członkowskie do ratyfikacji konwencji stambulskiej oraz do rozpoczęcia procedury jak najszybszego przystąpienia Unii do tej konwencji; podkreśla, że natychmiastowe przystąpienie wszystkich państw członkowskich do konwencji stambulskiej znacząco przyczyni się do realizacji zintegrowanej polityki i promowania międzynarodowej współpracy w zakresie zwalczania wszelkich form przemocy wobec kobiet, w tym molestowania seksualnego online i offline;

59. wzywa państwa członkowskie do utworzenia sieci ośrodków oferujących pomoc i schronienie dla kobiet będących ofiarami handlu ludźmi i prostytucji, w których będzie zapewnione wsparcie psychologiczne, medyczne, socjalne i prawne oraz zachęcanie do znajdowania stabilnych miejsc pracy i związanych z nimi uprawnień;
60. wyraża głębokie zaniepokojenie utrzymującymi się praktykami okaleczania żeńskich narządów płciowych, które stanowią poważny przejaw przemocy wobec kobiet i dziewcząt, a zarazem niedopuszczalne naruszenie ich prawa do integralności fizycznej; wzywa Unię i państwa członkowskie do zachowania najwyższej czujności w odniesieniu do tych praktyk na swoim terytorium oraz do jak najszybszego położenia im kresu; w szczególności apeluje do państw członkowskich o stosowanie stanowczego i odstraszającego podejścia, polegającego na szkoleniu ludzi pracujących z migrantami oraz na skutecznym i systematycznym ściganiu i karaniu sprawców tych okaleczeń, wobec których należy stosować zasadę zerowej tolerancji; podkreśla, że powinno to iść w parze z informowaniem i kampaniami uświadamiającymi skierowanymi do odnośnych grup; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w prawodawstwie UE dotyczącym azylu ofiary okaleczania narządów płciowych uznaje się za osoby wymagające szczególnego traktowania, a okaleczanie narządów płciowych zalicza się do kryteriów uwzględnianych przy udzielaniu azylu;
61. wzywa Komisję do zapewnienia ciągłości gromadzenia danych na temat występowania i charakteru przemocy wobec kobiet jako podstawy konsekwentnej polityki zapobiegania przemocy i zaspokajania potrzeb ofiar, w tym do dokonania oceny wdrożenia dyrektywy UE w sprawie ofiar (2012/29/UE) i organizowania kampanii informacyjnych przeciwko molestowaniu seksualnemu; jest zdania, że gromadzenie danych powinno opierać się na pierwszym unijnym badaniu przeprowadzonym przez FRA oraz współpracy pomiędzy Komisją (w tym Eurostatem), FRA oraz Europejskim Instytutem ds. Równości Kobiet i Mężczyzn; ponawia wnioski skierowane do Komisji w związku z zaleceniami rezolucji z dnia 25 lutego 2014 r. w sprawie walki z przemocą wobec kobiet (2013/2004(INL)) o złożenie wniosku dotyczącego aktu prawnego ustanawiającego środki na rzecz promowania i wspierania działań państw członkowskich w obszarze zapobiegania przemocy wobec kobiet i dziewcząt, w tym okaleczaniu żeńskich narządów płciowych; wzywa Komisję do ustanowienia roku 2016 rokiem zwalczania przemocy wobec kobiet i dziewcząt;
62. wzywa UE i państwa członkowskie do zwalczania i ścigania wszelkich form przemocy wobec kobiet; wzywa Komisję do wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą mającą na celu zakazanie przemocy wobec kobiet w UE;
63. zwraca się do Komisji o podniesienie poziomu świadomości w celu pobudzania do tworzenia kultury szacunku i tolerancji z myślą o położeniu kresu wszelkim przejawom dyskryminacji kobiet; ponadto wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania wdrożenia krajowych strategii dotyczących poszanowania i ochrony zdrowia płciowego i reprodukcyjnego kobiet, a także ich praw w tej dziedzinie; podkreśla rolę Unii w uwrażliwianiu i wspieraniu najlepszych praktyk w tej dziedzinie, ponieważ zdrowie jest podstawowym prawem człowieka niezbędnym do korzystania z innych praw człowieka;
64. jest zaniepokojony niewystarczającą reprezentacją kobiet w procesie podejmowania

decyzji, w przedsiębiorstwach i ich zarządach, w sferach naukowych i politycznych, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym (duże przedsiębiorstwa, wybory krajowe i europejskie), ale przede wszystkim na poziomie lokalnym; domaga się wspierania kobiet w ich rozwoju zawodowym oraz w podejmowanych przez nie wysiłkach mających na celu obejmowanie funkcji kierowniczych i zwraca się do instytucji europejskich o baczniejsze zwrócenie uwagi na fakt, że kobiety stanowią zaledwie 17,8% członków zarządów największych publicznych spółek notowanych na giełdzie;

65. wzywa do odblokowania w Radzie prac nad dyrektywą o urloпах macierzyńskich – prawodawstwa, które zapewni rzeczywistą i zauważalną w praktyce równość mężczyzn i kobiet oraz dążenie do harmonizacji na szczeblu UE;
66. zauważa, że ponad połowa wszystkich studentów studiów podyplomowych to kobiety oraz że te dane nie znajdują odzwierciedlenia na rynku pracy, zwłaszcza na wyższych stanowiskach kierowniczych; wzywa państwa członkowskie i Komisję do podjęcia wszelkich niezbędnych kroków dla zapewnienia równego udziału kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz dla wsparcia kobiet w obejmowaniu stanowisk wyższego szczebla, a zwłaszcza wzywa do jak najszybszego osiągnięcia porozumienia w sprawie projektu dyrektywy dotyczącej poprawy równowagi kobiet i mężczyzn wśród dyrektorów niewykonawczych w spółkach notowanych na giełdzie oraz powiązanych środków; wyraża ubolewanie wobec faktu, że w Unii Europejskiej dochód uzyskiwany przez kobiety za wykonywanie tej samej pracy jest nadal średnio o 16 % niższy od dochodu uzyskiwanego przez mężczyzn; w związku z tym wzywa UE do kontynuowania prac nad zapewnieniem równości między kobietami a mężczyznami pod względem wynagrodzeń zgodnie z art. 157 TFUE, emerytur i uczestnictwa w rynku pracy, w tym zajmowania wysokich stanowisk kierowniczych; uważa, że te działania powinny pomóc w zwalczaniu ubóstwa i zapewnieniu, że Europa w pełni wykorzystuje wszystkie dostępne talenty; ubolewa, że stopa bezrobocia wśród kobiet wciąż jest znacznie wyższa niż wśród mężczyzn, i podkreśla, że niezależność finansowa kobiet musi stać się elementem walki z ubóstwem;
67. wzywa Komisję do wzmożonego monitorowania przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn w prawodawstwie europejskim; wzywa państwa członkowskie do poddania podobnej analizie ich prawa krajowego;
68. uznaje, że prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne należą do praw podstawowych i stanowią zasadniczy element godności ludzkiej, równości płci i samostanowienia; wzywa Komisję, aby prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne zostały uwzględnione – jako podstawowe prawa człowieka – w kolejnej unijnej strategii zdrowia w celu zapewnienia spójności między wewnętrzną i zewnętrzną polityką Unii w dziedzinie praw podstawowych, do czego Parlament wezwał w dniu 10 marca 2015 r.;
69. uznaje, że odmowa dokonania aborcji w celu ratowania życia stanowi poważne naruszenie praw podstawowych;
70. apeluje do państw członkowskich, w powiązaniu z Komisją, o uznanie prawa do dostępu do bezpiecznych i nowoczesnych środków antykoncepcyjnych oraz edukacji seksualnej w szkołach; wzywa Komisję do uzupełnienia polityki poszczególnych krajów w celu poprawy zdrowia publicznego i do przekazywania Parlamentowi pełnych informacji;

Prawa dzieci

71. stanowczo potępia wszelkie formy przemocy wobec dzieci i ich złe traktowanie; wzywa państwa członkowskie, jako państwa strony konwencji ONZ o prawach dziecka, do podjęcia odpowiednich działań w celu ochrony dzieci przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej, w tym przed nadużyciami fizycznymi i seksualnymi, przymusowymi małżeństwami, pracą dzieci i wykorzystywaniem seksualnym;
72. stanowczo potępia wykorzystywanie seksualne dzieci, a w szczególności rozwój zjawiska pornografii dziecięcej w internecie; wzywa Unię i jej państwa członkowskie do połączenia wysiłków w celu zwalczania tego rodzaju poważnych naruszeń praw dziecka i do należytego uwzględnienia wniosków Parlamentu przedstawionych w jego rezolucji z dnia 11 marca 2015 r. w sprawie zwalczania pornografii dziecięcej w internecie; ponownie zwraca się do państw członkowskich, które jeszcze tego nie dokonały, o transpozycję dyrektywy w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej; wzywa również Unię i państwa członkowskie, które jeszcze tego nie dokonały, do ratyfikacji Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych;
73. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia dyrektywy 2011/93/UE w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej oraz do zwiększenia zdolności prawnej, możliwości technicznych i zasobów finansowych organów ścigania w celu zacieśnienia współpracy, m.in. z Europolem, aby skuteczniej rozpracowywać i rozbijać siatki osób dopuszczających się przestępstw seksualnych na dzieciach i jednocześnie stawiać na pierwszym miejscu prawa i bezpieczeństwo dzieci, które padły ofiarą tych przestępstw;
74. podkreśla rolę, jaką odgrywają specjaliści zajmujący się dziećmi, tacy jak nauczyciele, pracownicy dydaktyczni i pediatrzy, w wykrywaniu oznak przemocy fizycznej i psychicznej wobec dzieci, w tym cyberprzemocy; apeluje do państw członkowskich o to, aby takich specjalistów uświadamiać i szkolić w tej dziedzinie; wzywa również państwa członkowskie do uruchomienia numerów telefonicznych, gdzie dzieci będą mogły zgłaszać wszystkie akty znęcania się, przemocy seksualnej, zastraszania lub napastowania, których ofiarami padają;
75. uważa, że należy odpowiednio chronić dane osobowe dzieci w internecie oraz informować dzieci w zrozumiałym dla nich sposób o zagrożeniach i konsekwencjach wykorzystywania w internecie ich danych; wzywa państwa członkowskie do prowadzenia działań uświadamiających, przede wszystkim w szkołach; podkreśla, że profilowanie dzieci w internecie powinno być zabronione;
76. potępia wszelkie formy dyskryminacji dzieci i wzywa Komisję oraz państwa członkowskie do podjęcia wspólnych działań w celu eliminacji dyskryminacji wobec dzieci; w szczególności apeluje do państw członkowskich i Komisji, aby priorytetowo traktowały kwestie dotyczące dzieci przy programowaniu i realizacji polityki regionalnej i polityki spójności;
77. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru

sprawiedliwości wszystkim dzieciom występującym jako podejrzani, sprawcy, ofiary lub strony w postępowaniu; potwierdza znaczenie wzmocnienia zabezpieczeń proceduralnych dla dzieci w postępowaniu karnym, w szczególności w kontekście trwających dyskusji na temat dyrektywy dotyczącej specjalnych zabezpieczeń dla dzieci podejrzewanych i oskarżonych w postępowaniu karnym;

78. wyraża niepokój z powodu wzrostu liczby transgranicznych przypadków uprowadzenia dziecka przez jednego z rodziców; podkreśla rolę mediatora, jaką pełni Parlament Europejski w odniesieniu do dzieci będących ofiarami transgranicznego uprowadzenia dziecka przez jednego z rodziców; podkreśla znaczenie wspólnego podejścia UE do poszukiwań zaginionych dzieci na terenie Unii Europejskiej; wzywa państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy policyjnej i sądowej w sprawach transgranicznych dotyczących zaginionych dzieci oraz do stworzenia linii telefonicznych mających ułatwiać poszukiwanie zaginionych dzieci;
79. przypomina, że nadrzędny interes dziecka opisany w art. 24 Karty powinien zawsze stanowić przedmiot szczególnej uwagi we wszystkich kierunkach polityki i podejmowanych środkach dotyczących dzieci; przypomina, że prawo do nauki jest zapisane w Karcie, a edukacja ma zasadnicze znaczenie dla dobrego samopoczucia i rozwoju osobistego dziecka, ale również dla przyszłości społeczeństwa; uważa, że edukacja dzieci pochodzących z rodzin o niskich dochodach jest podstawowym warunkiem dla ich wyjścia z ubóstwa; wzywa więc państwa członkowskie do promowania edukacji wysokiej jakości dla wszystkich;
80. podkreśla, że ochrona interesów dzieci obywateli UE powinna być zapewniona nie tylko na obszarze UE, lecz także poza jej granicami, dlatego wzywa do zacieśnienia współpracy z instytucjami krajów nordyckich nienależących do UE odpowiedzialnymi za dobro dzieci; uważa, że wszyscy partnerzy UE (w tym członkowie EOG) powinni ratyfikować Konwencję haską z 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci;
81. uznaje, że kryzys finansowy i gospodarczy wywiera poważny, negatywny wpływ na realizację praw dzieci i zapewnianie im właściwych warunków; wzywa państwa członkowskie do intensyfikacji działań w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym dzieci poprzez skuteczne wdrożenie zalecenia Komisji „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu defaworyzacji” w ramach zintegrowanych strategii na rzecz zapewniania dostępu do odpowiednich zasobów, przystępnych usług wysokiej jakości oraz promowania uczestnictwa dzieci w podejmowaniu dotyczących je decyzji; apeluje do Komisji o podejmowanie dalszych środków w zakresie monitorowania wdrożenia tego zalecenia;
82. zachęca Komisję do zaproponowania ambitnego, kompleksowego dokumentu w miejsce Agendy UE na rzecz praw dziecka w 2015 r.; apeluje do Komisji o zapewnienie skutecznego uwzględniania praw dziecka w całym prawie, polityce i decyzjach finansowych UE; apeluje do Komisji o przedstawianie rocznych sprawozdań dotyczących postępu w zakresie praw dziecka i pełnego wdrożenia dorobku UE w obszarze praw dziecka; apeluje do Komisji o dopilnowanie, by mandat i zasoby koordynatora ds. praw dziecka odpowiednio odzwierciedlały zobowiązanie UE do systematycznego i

faktycznego uwzględniania praw dziecka; wzywa Komisję od przyjęcia zapowiadanych unijnych wytycznych w sprawie zintegrowanych systemów ochrony dziecka;

83. z zadowoleniem przyjmuje tendencję do wprowadzania kar za przymusowe małżeństwo w państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do wykazania czujności oraz do szkolenia i uświadamiania pracowników mających kontakt z dziećmi, takich jak nauczyciele i pracownicy dydaktyczni, aby zwracali uwagę na dzieci, które mogą zostać wywiezione do kraju pochodzenia w celu zawarcia przymusowego małżeństwa;

Prawa lesbijek, gejów, osób biseksualnych, transpłciowych i interseksualnych (LGBTI)

84. potępia w jak najostrejszy sposób przypadki dyskryminacji i przemocy na terytorium UE wobec osób LGBTI powodowane prawami i strategiami politycznymi ograniczającymi prawa podstawowe osób LGBTI; zwraca się do Komisji i do państw członkowskich o przyjęcie praw i strategii politycznych na rzecz zwalczania homofobii i transfobii; wzywa w związku z tym Komisję do przedstawienia na szczeblu UE planu działań lub strategii na rzecz równości pod względem orientacji seksualnej i tożsamości płciowej, do czego wielokrotnie nawoływał Parlament, zgodnie z obietnicą komisarz Jurovej w procesie przesłuchań Komisji; w związku z tym przypomina swoją rezolucję z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie unijnego planu przeciwdziałania homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, podkreśla jednak, że ta kompleksowa polityka musi być realizowana w poszanowaniu kompetencji Unii Europejskiej, jej agencji i państw członkowskich;
85. jest zdania, że podstawowe prawa osób LGBT będą prawdopodobnie lepiej chronione, jeżeli umożliwi się tym osobom dostęp do instytucji prawnych, takich jak konkubinaty, zarejestrowany związek partnerski lub związek małżeński; przychylnie odnosi się do tego, że 19 państw członkowskich oferuje obecnie takie rozwiązania, i nakłania pozostałe państwa członkowskie, aby rozważyły pójście za tym przykładem; ponownie wzywa Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego pełnego ambitnej regulacji zapewniającej wzajemne uznawanie aktów stanu cywilnego (w tym w odniesieniu do prawnego uznawania płci, związków małżeńskich i zarejestrowanych związków partnerskich) i ich skutków prawnych, w celu ograniczenia dyskryminujących przeszkód prawnych i administracyjnych napotykanych przez obywateli korzystających ze swobody przepływu;
86. wzywa państwa członkowskie do wykazania czujności i stanowczości oraz sankcjonowania przypadków znieważania i stygmatyzacji osób LGBTI przez przedstawicieli publicznych w ramach sfery publicznej;
87. zachęca państwa członkowskie UE do wspierania związków zawodowych i organizacji pracodawców w ich wysiłkach mających na celu przyjęcie polityki dotyczącej różnorodności i niedyskryminacji, ukierunkowanej na osoby LGBTI;
88. uważa, że władze państw członkowskich powinny wprowadzać procedury umożliwiające osobom, które dokonały zmiany płci, uzyskanie zapisu o nowej płci w dokumentach urzędowych; ponownie potępia wszelkie procedury prawne nakazujące sterylizację osobom transpłciowym;

89. ubolewa, że osoby transpłciowe są nadal uważane w większości państw członkowskich za osoby chore umysłowo i wzywa te państwa do dokonania przeglądu krajowych katalogów dotyczących zdrowia psychicznego, zapewniając jednocześnie, by konieczne leczenie medyczne pozostało dostępne dla wszystkich osób transpłciowych;
90. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą depatologizacji tożsamości transpłciowych w ramach przeglądu Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób WHO; wzywa Komisję do intensyfikacji wysiłków mających na celu zapobieżenie wprowadzeniu rozbieżności płci w dzieciństwie jako nowej pozycji w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób;
91. głęboko ubolewa nad tym, że zabiegi „normalizacji” genitalnej u interseksualnych dzieci są szeroko rozpowszechnione, pomimo że nie są niezbędne ze względów medycznych; przychylnie odnosi się do maltańskiej ustawy w sprawie tożsamości płciowej, wyrażania płciowości i cech płciowych z kwietnia 2015 r., która zakazuje wykonywania takich zabiegów u interseksualnych dzieci oraz wzmacnia zasadę samookreślenia przez osoby interseksualne i wzywa państwa do brania przykładu z Malty;

Prawa osób niepełnosprawnych

92. wyraża ubolewanie z powodu dyskryminacji i wykluczenia, z którymi wciąż jeszcze dzisiaj spotykają się osoby niepełnosprawne; zwraca się do Komisji, do państw członkowskich oraz do władz regionalnych i lokalnych o opracowanie europejskiej strategii dotyczącej niepełnosprawności oraz o odpowiednie monitorowanie i stosowanie przepisów europejskich w tym zakresie; w związku z tym wzywa Komisję do ponownego podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej europejskiego aktu w sprawie dostępności w formie instrumentu horyzontalnego, który będzie w stanie wspomóc rozwój ochrony osób niepełnosprawnych oraz zapewnić spójność polityki UE w tym zakresie; wzywa także Komisję do zmaksymalizowania synergii między unijną strategią niepełnosprawności a Konwencją w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW) i konwencją ONZ o prawach dziecka, aby zapewnić możliwość rzeczywistego korzystania z uznanych praw i ich skutecznego wykonywania, również poprzez działania dążące do harmonizacji i wdrożenia ram prawnych oraz działań kulturalnych i politycznych;
93. wzywa Komisję do ukierunkowania państw członkowskich w celu najlepszego wykorzystywania funduszy europejskich zgodnie ze zobowiązaniami UE wynikającymi z Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz do bliskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi i organizacjami innego rodzaju, mającej na celu właściwe wdrożenie tej konwencji; wzywa UE i państwa członkowskie do ułatwienia dostępu do zatrudnienia i szkolenia dla osób niepełnosprawnych, w tym osób niepełnosprawnych pod względem psychospołecznym, oraz do wsparcia samodzielnego życia oraz programów deinstytucjonalizacji zgodnie z art. 26 Karty;
94. podkreśla potrzebę poszanowania prawa osób niepełnosprawnych do politycznego udziału w wyborach; wzywa w związku z tym Komisję do włączenia oceny zgodności z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (UNCPRD) do jej sprawozdawczości na temat wdrożenia dyrektyw Rady 93/109/WE i 94/80//WE, które przewidują prawo głosu i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz

w wyborach lokalnych; ubolewa, że znaczna liczba osób niepełnosprawnych, którym odebrano zdolność prawną, została również pozbawiona prawa głosowania; wzywa więc państwa członkowskie, aby zmieniły swoje prawo krajowe, by nie odbierać automatycznie prawa głosowania osobom niepełnosprawnym pozbawionym zdolności prawnej, lecz aby raczej dokonywały analizy poszczególnych przypadków i przewidywały pomoc dla osób niepełnosprawnych w ramach procedur głosowania;

95. wzywa Komisję do dokonania oceny kompatybilności prawodawstw europejskich z wymogami konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i do przeprowadzania na podstawie ocen skutków analizy wszystkich przyszłych propozycji w kontekście tej konwencji;
96. potępia uciekanie się do form przymusu fizycznego i farmakologicznego stosowanego wobec osób upośledzonych umysłowo oraz wzywa UE i państwa członkowskie do przyjęcia polityki integracji społecznej;
97. ubolewa nad faktem, że osoby niepełnosprawne wciąż napotykają na przeszkody w dostępie do rynku towarów i usług na terenie Unii; uważa, że przeszkody te ograniczają ich udział w społeczeństwie i stanowią naruszenie ich praw, w szczególności związanych z obywatelstwem europejskim; wzywa Komisję do przyspieszenia prac związanych z dostępnością w Unii Europejskiej, aby w jak najkrótszym terminie można było przyjąć akt ustawodawczy;
98. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do ścisłego angażowania osób niepełnosprawnych, również poprzez organizacje je reprezentujące, w procesy podejmowania decyzji w ramach odpowiednich zakresów kompetencji zgodnie z art. 4 ust. 3 CRPD;
99. wzywa państwa członkowskie i instytucje UE do zapewnienia, aby możliwości uczestnictwa w procesach konsultacji były wyraźnie i szeroko komunikowane z wykorzystaniem dostępnych środków komunikacji, aby możliwe było przekazywanie informacji w innych formach, takich jak alfabet Braille'a i wersje łatwe do czytania oraz aby były szerzej dostępne posiedzenia i wysłuchania publiczne, podczas których omawia się proponowane przepisy i politykę.
100. wzywa Komisję do harmonizacji gromadzenia danych dotyczących niepełnosprawności w ramach badań społecznych w UE zgodnie z wymaganiami art. 31 CRPD; podkreśla, że podczas gromadzenia danych należy wykorzystywać metodologie włączające wszystkie osoby niepełnosprawne, również ludzi z poważniejszą niepełnosprawnością oraz przebywających w ośrodkach opieki.

Dyskryminacja ze względu na wiek

101. ubolewa nad faktem, że wiele starszych osób codziennie doświadcza dyskryminacji i naruszenia ich praw podstawowych, w szczególności w kontekście dostępu do odpowiedniego wynagrodzenia, zatrudnienia, opieki zdrowotnej oraz niezbędnych towarów i usług; przypomina, że zgodnie z art. 25 Karty praw podstawowych Unia ustanawia prawo osób w podeszłym wieku do godnego i samodzielnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym; wzywa Komisję do opracowania

strategii dotyczącej zmian demograficznych w celu wprowadzenia w życie art. 25 Karty praw podstawowych;

102. wyraża zaniepokojenie, że złe traktowanie, zaniedbywanie i nadużycia wobec osób starszych są rozpowszechnione w państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do przyjęcia środków na rzecz zwalczania złego traktowania osób starszych i wszelkich form przemocy wobec nich oraz do promowania ich niezależności przez wspieranie rewitalizacji i dostępności mieszkań; przypomina, że starsze kobiety częściej żyją poniżej progu ubóstwa z uwagi na zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć, a następnie zróżnicowanie świadczeń emerytalnych ze względu na płeć;
103. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia włączenia młodszych pracowników, w szczególności dotkniętych kryzysem gospodarczym, na rynek pracy, w tym przez organizowanie i przeprowadzanie szkoleń zapewniających awans społeczny młodych osób;
104. wzywa do poszanowania godności ludzkiej pod koniec życia, w szczególności przez dopilnowanie tego, by wola wyrażana w testamencie życia była uznawana i szanowana;
105. wyraża zaniepokojenie, że cięcia wydatków publicznych i emerytur w państwach członkowskich w znacznym stopniu przyczyniają się do ubóstwa osób w podeszłym wieku, zmniejszając ich dochód do dyspozycji, pogarszając ich warunki życia, stwarzając nierówności w zakresie przystępności usług i zwiększając liczbę osób starszych z dochodami tylko nieznacznie powyżej progu ubóstwa;

Przestępstwa z nienawiści i nawoływanie do nienawiści

106. ubolewa nad występującymi codziennie w UE przypadkami nawoływania do nienawiści i zbrodni popełnianych z powodu nienawiści, których podłożem jest rasizm, ksenofobia, nietolerancja religijna lub uprzedzenie do człowieka ze względu na jego niepełnosprawność, orientację seksualną lub tożsamość płciową; wzywa państwa członkowskie do ochrony praw podstawowych oraz upowszechniania zrozumienia, akceptacji i tolerancji wśród różnych społeczności zamieszkujących na ich terytorium; zwraca się do UE o nadanie walce ze zbrodniami popełnianymi z powodu nienawiści priorytetu przy określaniu europejskich strategii politycznych na rzecz zwalczania dyskryminacji oraz w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia walki ze zbrodniami popełnianymi z powodu nienawiści oraz postawami i zachowaniami dyskryminacyjnymi poprzez opracowanie kompleksowej strategii zwalczania zbrodni popełnianych z powodu nienawiści, przemocy wynikającej z uprzedzeń i dyskryminacji;
107. jest zaniepokojony narastającym nawoływaniem do nienawiści w internecie i wzywa państwa członkowskie do wykrywania i karania tego rodzaju wypowiedzi, wzywa państwa członkowskie do wdrożenia prostej procedury umożliwiającej obywatelom zgłaszanie internetowych treści o nienawistnym charakterze;
108. wyraża zaniepokojenie dochodzeniami i wyrokami skazującymi dotyczącymi zbrodni popełnianych z powodu nienawiści w państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do podjęcia wszelkich odpowiednich środków w celu zachęcenia do

zgłaszania takich przestępstw, wraz z zapewnieniem odpowiedniej ochrony, jako że wyniki badań prowadzonych przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) na dużą skalę konsekwentnie pokazują, że ofiary przestępstw niechętnie zgłaszają je na policję;

109. wyraża zaniepokojenie faktem, że niektóre państwa członkowskie nie przetransponowały prawidłowo postanowień decyzji ramowej 2008/913/WSiSW, oraz wzywa państwa członkowskie do pełnego przetransponowania i wdrożenia istniejących standardów UE oraz do zapewnienia egzekwowania krajowego prawodawstwa karzącego wszelkie formy dyskryminacji, zbrodni popełnianych z nienawiści, nawoływania do nienawiści i nękania oraz do systematycznego ścigania przestępstw kryminalnych; wzywa Komisję do monitorowania prawidłowej transpozycji decyzji ramowej oraz do wszczynania postępowań w sprawie uchybienia przeciwko państwom członkowskim, które nie dokonają transpozycji; wzywa ponadto do przeglądu decyzji ramowej, aby w pełni uwzględnić wszystkie formy zbrodni popełnianych z powodu nienawiści i zbrodni popełnianych w wyniku uprzedzeń lub dyskryminacji i aby w pełni określić spójne standardy prowadzenia śledztwa i ścigania;
110. wzywa Komisję do wspierania programów szkoleniowych dla organów ścigania, organów sądowiczych i stosownych agencji UE, poświęconych przeciwdziałaniu praktykom dyskryminacyjnym i przestępstwom popełnianym z nienawiści, a także zwalczaniu tych zjawisk; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia organom odpowiedzialnym za prowadzenie śledztwa i ścigania praktycznych narzędzi i umiejętności w celu umożliwienia im identyfikacji i zajęcia się przestępstwami wymienionymi w decyzji ramowej oraz kontaktowania się i komunikacji z ofiarami;
111. z niepokojem zauważa wzrost znaczenia partii politycznych, które opierają swoje programy polityczne na wykluczeniu ze względów etnicznych, orientacji seksualnej i religijnych;
112. wyraża poważne zaniepokojenie coraz szerszym rozpowszechnianiem aktów i wypowiedzi o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym związanym z coraz bardziej widoczną obecnością w przestrzeni publicznej grup rasistowskich i ksenofobicznych posiadających lub starających się uzyskać status partii politycznej;
113. wyraża głębokie zaniepokojenie wzrostem znaczenia partii politycznych, które wykorzystują obecny kryzys gospodarczy i społeczny do uzasadnienia swojego rasistowskiego, ksenofobicznego i antyislamskiego przekazu;
114. stanowczo potępia praktyki zastraszania i prześladowania mniejszości, w szczególności Romów i migrantów, przez grupy paramilitarne, czasem bezpośrednio powiązane z partiami politycznymi; wzywa państwa członkowskie do zakazania takich praktyk i karania ich sprawców;

Osoby bezdomne

115. wyraża zaniepokojenie liczbą osób, które utraciły miejsca zamieszkania w wyniku kryzysu gospodarczego; uważa, że należy dbać o utrzymanie zintegrowania osób bezdomnych ze społeczeństwem i walczyć z ich odizolowaniem i marginalizacją; wzywa

w związku z tym państwa członkowskie do przyjęcia odważnych strategii politycznych w celu przyścia tym osobom z pomocą; przypomina, że osoby bezdomne wymagają szczególnego traktowania i ponawia apel do państw członkowskich o powstrzymanie się od ich stygmatyzacji jako przestępców; zwraca się do państw członkowskich o zrezygnowanie z wszelkiego rodzaju przepisów lub strategii politycznych, które przedstawiają te osoby w takim świetle; apeluje do państw członkowskich o opracowanie strategii krajowych mających na celu zwalczanie zjawiska bezdomności na ich terytorium; przypomina, że prawo do pomocy mieszkaniowej dla osób najbardziej potrzebujących figuruje w Karcie praw podstawowych;

Prawa migrantów i osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej

116. wyraża ubolewanie w związku z wielokrotnymi śmiertelnymi wypadkami na Morzu Śródziemnym oraz z rolą odgrywaną przez przemytników i handlarzy ludźmi, którzy pozbawiają migrantów ich praw podstawowych; podkreśla, że UE i państwa członkowskie powinny dołożyć większych starań, by zapobiec dalszym tragediom na morzu; wzywa UE i jej państwa członkowskie, by umieściły solidarność i poszanowanie praw podstawowych imigrantów i osób ubiegających się o azyl w centrum polityki migracyjnej UE, a w szczególności:

- podkreśla, że należy uwzględniać prawa podstawowe w każdym aspekcie unijnej polityki migracyjnej oraz przeprowadzać gruntowną ocenę wpływu wszelkich środków i mechanizmów dotyczących migracji, azylu i kontroli granic na podstawowe prawa migrantów; w szczególności wzywa państwa członkowskie do przestrzegania praw migrantów znajdujących się w trudnej sytuacji;
- podkreśla potrzebę całościowego podejścia UE, które zwiększy spójność między polityką wewnętrzną i zewnętrzną UE; zachęca, aby przestrzeganie praw migrantów było kluczowym punktem każdego porozumienia o współpracy dwustronnej lub wielostronnej z krajami spoza UE, w tym umów o readmisji, partnerstw na rzecz mobilności oraz porozumień w zakresie współpracy technicznej.
- przypomina państwom członkowskim o ich zobowiązaniach międzynarodowych w zakresie niesienia pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie na morzu;
- wzywa państwa członkowskie do zmiany lub dokonania przeglądu wszelkiego ustawodawstwa, na mocy którego osoby udzielające pomocy znajdującym się w niebezpieczeństwie migrantom na morzu są traktowane jak przestępcy;
- podkreśla podstawowe prawo do ubiegania się o azyl; zachęca Unię Europejską i państwa członkowskie do udostępniania i przeznaczania wystarczających zasobów na tworzenie nowych, bezpiecznych i legalnych możliwości i dróg dostępu do Unii Europejskiej dla osób ubiegających się o azyl, aby zmniejszyć ryzyko, z jakim zawsze wiążą się próby nielegalnego przybycia do Unii, oraz aby walczyć z siatkami handlarzy ludźmi i przemytników, którzy zarabiają na narażaniu migrantów na śmierć oraz ich wykorzystywaniu seksualnym i wyzysku pracowniczym;
- wzywa wszystkie państwa członkowskie, by uczestniczyły w unijnych programach przesiedleń, oraz zachęca do korzystania z wiz humanitarnych;

- wzywa państwa członkowskie, by zagwarantowały przyzwoite warunki przyjmowania zgodnie z obowiązującymi przepisami w dziedzinie praw podstawowych i azylu, przy czym szczególną uwagę należy poświęcić osobom znajdującym się w trudnym położeniu oraz ograniczyć ryzyko społecznego wykluczenia azylantów; wzywa Komisję do monitorowania wdrażania wspólnego europejskiego systemu azylowego (CEAS), a w szczególności dyrektywy 2013/32/UE, ze szczególnym uwzględnieniem ubiegających się o azyl wymagających szczególnych gwarancji proceduralnych;
  - wzywa do ustanowienia skutecznego i zharmonizowanego unijnego systemu azylowego służącego sprawiedliwemu podziałowi osób ubiegających się o azyl między państwami członkowskimi;
  - ubolewa nad doniesieniami o przypadkach zawracania z użyciem przemocy przybywających na granice UE; przypomina państwom członkowskim o ich zobowiązaniu do poszanowania zasady non-refoulement uznanej w konwencji genewskiej i przez Europejski Trybunał Praw Człowieka oraz o zakazie zbiorowego wydalania z art. 19 Karty praw podstawowych; zwraca się do Komisji, jej agencji i państw członkowskich o zapewnienie przestrzegania tych i innych zobowiązań międzynarodowych i unijnych;
117. stanowczo potępia zabezpieczanie granic Unii Europejskiej mające nawet postać wznoszenia murów i zasieków oraz brak legalnych dróg wjazdu do Unii Europejskiej, wobec czego liczne osoby ubiegające się o azyl i migranci są zmuszeni do korzystania z coraz bardziej niebezpiecznych rozwiązań, trafiając w ręce przemytników i handlarzy;
118. wzywa do przeprowadzania kontroli granicznych z poszanowaniem praw podstawowych i podkreśla konieczność prowadzenia przez Parlament demokratycznego nadzoru nad działaniami Frontexu;
119. wzywa do zawieszenia wszystkich działań uznanych za naruszenie praw podstawowych zgodnie z wymogami prawa unijnego lub uprawnieniami Frontexu;
120. podkreśla negatywny wpływ rozporządzenia dublińskiego na skuteczny dostęp do ochrony międzynarodowej wobec braku prawdziwego wspólnego europejskiego systemu azylowego, w szczególności w wyniku orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; potępia fakt, że przegląd rozporządzenia nie doprowadził do jego zawieszenia i co najmniej zniesienia odsyłania do pierwszego kraju wjazdu do Unii oraz brak działań ze strony Komisji i państw członkowskich w zakresie możliwości alternatywnych rozwiązań opartych na solidarności między państwami członkowskimi;
121. wzywa państwa członkowskie do ratyfikacji międzynarodowej konwencji o ochronie praw wszystkich pracowników - migrantów i członków ich rodzin;
122. potępia powszechne stosowanie bezprawnego przetrzymywania migrantów znajdujących się w nieuregulowanej sytuacji, w tym osób ubiegających się o azyl, niepełnoletnich bez opieki i bezpaństwowców; zwraca się do państw członkowskich o zastosowanie się do przepisów dyrektywy w sprawie powrotów, w tym przestrzeganie prawa do godności, zasady dobra dziecka oraz prawa unijnego i międzynarodowego; przypomina, że

aresztowanie migrantów musi pozostać środkiem ostatecznym, oraz wzywa państwa członkowskie do wdrożenia środków alternatywnych; potępia przerażające warunki przetrzymywania w niektórych państwach członkowskich i wzywa Komisję do niezwłocznego zaradzenia temu problemowi; przypomina o konieczności przyznania migrantom w nieuregulowanej sytuacji prawa do skutecznego środka odwoławczego w razie naruszenia ich praw;

123. zwraca się do państw członkowskich i Komisji o podjęcie koniecznych środków w celu zagwarantowania informacji i przejrzystości w sprawie zatrzymywania migrantów i osób ubiegających się o azyl w wielu państwach członkowskich i pilnie wzywa Komisję Europejską do zaproponowania przeglądu rozporządzenia nr 862/2007, aby uwzględnić dane statystyczne na temat działania systemów i placówek zatrzymania w bieżącym rozporządzeniu;
124. podkreśla znaczenie demokratycznej kontroli nad wszystkimi formami ograniczenia wolności na podstawie przepisów w dziedzinie imigracji i azylu, zachęca posłów do Parlamentu Europejskiego i do parlamentów krajowych do regularnego odwiedzania placówek, w których są przyjmowani i przetrzymywani migranci i osoby ubiegające się o azyl, oraz wzywa państwa członkowskie i Komisję Europejską do ułatwienia dostępu do tych placówek organizacjom pozarządowym i dziennikarzom;
125. zwraca się o dokładniejsze kontrolowanie działania ośrodków, w których są przyjmowani i przetrzymywani imigranci, oraz ich traktowania w tych ośrodkach i procedur udzielania azylu stosowanych przez państwa członkowskie; wyraża zaniepokojenie tzw. procedurami „natychmiastowego wydalenia” i aktami przemocy, jakie mają miejsce w różnych newralgicznych miejscach na południu Europy, co w tej sytuacji wymaga natychmiastowego wszczęcia przez Komisję dialogu politycznego z krajami dopuszczającymi się takiej praktyki, w celu ochrony praworządności;
126. wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie od ustanowienia konkretnych środków i najlepszych praktyk mających na celu zapewnienie równego traktowania i włączenia społecznego, tak aby poprawić integrację imigrantów w społeczeństwie; przypomina, że bardzo ważna jest walka z negatywnymi stereotypami i błędnymi informacjami na temat imigrantów poprzez opracowywanie odpowiednich narracji, głównie w szkołach i dla młodych ludzi, w celu podkreślenia pozytywnego wpływu migracji;
127. jest zdania, że dzieci migrantów są szczególnie narażone, zwłaszcza jeśli są pozbawione opieki; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wykonania rezolucji Parlamentu z dnia 12 września 2013 r. w sprawie problemu pozostawianych bez opieki małoletnich w UE; apeluje do państw członkowskich o wdrożenie całego pakietu wspólnego europejskiego systemu azylowego (CEAS) w celu poprawy sytuacji pozostawianych bez opieki małoletnich w UE; z zadowoleniem przyjmuje wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-648/11, który orzekł, że państwem członkowskim odpowiedzialnym za rozpatrywanie wniosku o azyl złożonego w więcej niż jednym państwie członkowskim przez osobę małoletnią pozbawioną opieki jest państwo, w którym znajduje się osoba małoletnia po złożeniu tam wniosku; przypomina, że małoletni bez opieki są przede wszystkim dziećmi i że ochrona dzieci, a nie polityka w dziedzinie migracji, powinna być przewodnią zasadą państw członkowskich UE;

128. wzywa do oceny wykorzystania środków przeznaczonych na sprawy wewnętrzne, w szczególności środków przeznaczonych na przyjmowanie osób ubiegających się o azyl; wzywa Unię Europejską do działania w sytuacji, kiedy okaże się, że są one wykorzystywane do finansowania działalności naruszającej prawa podstawowe;
129. zapewnienia pomocy dla państw członkowskich leżących na zewnętrznych granicach Unii, aby wesprzeć je w uzupełnianiu braków systemowych w warunkach przyjmowania i procedurach azylowych pogłębianych przez rosnącą liczbę osób ubiegających się o azyl;
130. wzywa Unię Europejską do zapewnienia odpowiedzialności jej pracowników za dokonane przez nich naruszenia praw podstawowych; w szczególności wzywa do zapewnienia, że zostanie wszczęte postępowanie w związku z oświadczeniami wskazującymi na naruszenia dokonane w kontekście czynności koordynowanych przez agencję Frontex, oraz że zostaną przyjęte odpowiednie środki dyscyplinarne lub innego rodzaju w stosunku do osób, w odniesieniu do których ustalono, że dokonały one tych naruszeń; w tym celu wzywa do utworzenia wewnętrznego mechanizmu odwoławczego w agencji Frontex, zgodnie z wnioskiem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w związku z jego sprawą OI/5/2012/BEH-MHZ, oraz do upublicznienia wniosków z postępowań prowadzonych na podstawie oświadczeń o naruszeniach praw człowieka; apeluje również o zawieszenie czynności prowadzonych przez agencję, jeżeli w toku tych czynności miały miejsce naruszenia praw podstawowych, zgodnie z art. 3(1)(a) rozporządzenia (UE) nr 1168/2011;
131. wzywa państwa członkowskie, by niezwłocznie ratyfikowały Konwencję Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi;
132. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania skutecznego dostępu kobiet będących ofiarami prześladowania ze względu na płeć do ochrony międzynarodowej; wzywa państwa członkowskie do postępowania według wytycznych Komisji dotyczących stosowania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin, w szczególności natychmiastowego udzielenia samoistnego dokumentu pobytowego członkom rodzin, którzy wjechali na podstawie prawa do łączenia rodzin, w przypadku szczególnie trudnych warunków, jak przemoc domowa;
133. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w prawodawstwie europejskim dotyczącym azylu ofiary okaleczania narządów płciowych uznaje się za osoby wymagające szczególnego traktowania, a okaleczanie narządów płciowych zalicza się do kryteriów, które należy uwzględnić w trakcie rozpatrywania wniosku o azyl; wzywa państwa członkowskie do szkolenia specjalistów w zakresie kontaktów z migrantami w celu identyfikacji kobiet i dziewcząt, które mogą paść ofiarą okaleczenia narządów płciowych w swoim kraju pochodzenia;
134. podkreśla, że prawo obywateli europejskich i ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu wymienione w traktatach i zagwarantowane w dyrektywie 2004/38/WE w sprawie swobodnego przemieszczania się jest jednym z praw podstawowych obywateli europejskich; potępia wszelkie inicjatywy zmierzające do rewizji tego dorobku, w szczególności przywrócenie kontroli na granicach w strefie Schengen poza trybem przewidzianym w kodeksie granicznym Schengen, i domaga się, by każde naruszenie przepisów było zgłaszane do Trybunału Sprawiedliwości; wyraża obawy dotyczące

narastającej tendencji pośpiesznego wydalania obywateli UE z ich państwa członkowskiego zamieszkania w wyniku utraty pracy i dochodów, co jest niezgodne z obowiązującymi regulacjami; uważa, że jest to sprzeczne z duchem prawa do mobilności;

Solidarność w kryzysie gospodarczym

135. ubolewa nad sposobem, w jaki kryzys finansowy i gospodarczy oraz kryzys zadłużenia państwowego, wraz z wprowadzonymi ograniczeniami budżetowymi, negatywnie wpłynął na prawa gospodarcze, obywatelskie, społeczne i kulturalne, często powodując wzrost bezrobocia, ubóstwo i niepewne warunki pracy i życia, a także wykluczenie i izolację, zwłaszcza w państwach członkowskich, w których przyjęto programy dostosowań gospodarczych, i podkreśla, że Eurostat wskazał w niedawnym komunikacie, że jeden na czterech Europejczyków jest obecnie zagrożony ubóstwem i wykluczeniem;
136. zauważa, że kryzys gospodarczy oraz środki zastosowane w celu jego rozwiązania naruszyły prawa dostępu do podstawowych dóbr, takich jak edukacja, mieszkalnictwo, opieka zdrowotna i zabezpieczenie społeczne, a także wywołały negatywne skutki dla ogólnego stanu zdrowia ludności w niektórych państwach członkowskich; podkreśla potrzebę poszanowania prawa do ochrony przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym zgodnie z art. 30 Europejskiej karty społecznej; wzywa wszystkie państwa członkowskie do wprowadzenia środków wsparcia zgodnie z praktyką krajową, mających na celu zapewnienie godnych warunków życia ich obywatelom oraz zwalczanie wykluczenia społecznego;
137. podkreśla, że instytucje UE oraz państwa członkowskie wdrażające reformy strukturalne w systemie socjalnym i gospodarczym zawsze podlegają obowiązkowi przestrzegania Karty i zobowiązań międzynarodowych, dlatego odpowiadają za podejmowane decyzje; przypomina swoje wezwanie do dostosowania programów dostosowania gospodarczego do celów Unii wskazanych w art. 151 TFUE, w tym promocji zatrudnienia oraz poprawy warunków życia i pracy; przypomina o konieczności zapewnienia pełnej, demokratycznej kontroli – dzięki skutecznemu zaangażowaniu parlamentów – nad środkami podejmowanymi przez instytucje europejskie i państwa członkowskie w reakcji na kryzys;
138. apeluje do instytucji unijnych i państw członkowskich o przeanalizowanie, w sposób uwzględniający aspekty związane z płcią, wpływu proponowanych i wdrożonych środków oszczędnościowych na prawa podstawowe, z uwagi na fakt nieproporcjonalnego oddziaływania środków oszczędnościowych na kobiety; apeluje do instytucji unijnych o podjęcie niezwłocznych działań naprawczych w odniesieniu do przypadków, w których środki oszczędnościowe wpłynęły na przysługujące kobietom prawa ekonomiczne, społeczne i kulturalne;
139. wzywa instytucje unijne i państwa członkowskie do zweryfikowania wpływu na prawa podstawowe i wolności, w tym prawa socjalne i pracownicze, środków zaproponowanych lub przyjętych w razie potrzeby w celu stawienia czoła kryzysowi oraz znalezienia wyjścia z sytuacji w przypadku regresu w ochronie praw lub w przypadku naruszenia prawa międzynarodowego, w tym konwencji i zaleceń MOP;
140. zwraca się do instytucji unijnych i państw członkowskich o zagwarantowanie, że – w chwili przyjęcia i wdrażania środków naprawczych i oszczędności budżetowych – znajdą

się wystarczające zasoby na zapewnienie niezbędnego minimalnego poziomu korzystania z praw gospodarczych i socjalnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na grupy najsłabsze i znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji socjalnej;'

141. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do uznania, że długoterminowe inwestowanie we włączenie społeczne jest korzystne, gdyż rozwiązuje problem wysokich kosztów dyskryminacji i nierówności; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniego finansowania na utrzymanie edukacji i opieki zdrowotnej oraz do zapewnienia, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości i środki odwoławcze w razie dyskryminacji nie będą zagrożone w wyniku zmniejszenia budżetów organów ds. równości; wzywa instytucje UE i instytucje krajowe do nienarażania na szkodę włączenia społecznego przez środki budżetowe zagrażające funkcjonowaniu organizacji społecznych działających na rzecz równości;
142. zwraca się do Komisji o rozważenie zaproponowania przystąpienia do Europejskiej karty społecznej w celu zapewnienia skutecznej ochrony praw socjalnych obywateli UE; wzywa państwa członkowskie do wspierania rozszerzenia praw socjalnych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej na inne prawa socjalne wymienione w zmienionej Europejskiej karcie społecznej Rady Europy, takie jak prawo do pracy, prawo do godziwego wynagrodzenia, prawo do ochrony przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym;

Przestępczość i walka z korupcją

143. ponownie podkreśla, że korupcja i przestępczość, w szczególności przestępczość zorganizowana, są poważnymi naruszeniami praw podstawowych oraz zagrażają demokracji i praworządności; podkreśla, że korupcja, pochłaniając środki publiczne przeznaczone na cele użyteczności publicznej, obniża poziom i jakość usług publicznych, a przez to poważnie utrudnia sprawiedliwe traktowanie wszystkich obywateli; apeluje do państw członkowskich i instytucji europejskich o opracowanie skutecznych instrumentów na rzecz zwalczania korupcji i przestępstw i nakładania za nie sankcji oraz do dalszego regularnego monitorowania wykorzystania środków publicznych – europejskich i krajowych; w tym celu zachęca państwa i instytucje do ułatwienia utworzenia, w krótkim czasie, Prokuratury Europejskiej, z odpowiednimi gwarancjami niezależności i skuteczności;
144. podkreśla, że korupcja zdecydowanie szkodzi prawom podstawowym; zachęca państwa i instytucje do opracowania skutecznych instrumentów na rzecz zwalczania korupcji oraz do regularnego weryfikowania wykorzystania środków publicznych, europejskich i krajowych; podkreśla, że większa przejrzystość i dostęp obywateli i dziennikarzy do dokumentów publicznych stanowią skuteczny sposób ujawniania i zwalczania korupcji;
145. zachęca Komisję Europejską do przyjęcia strategii antykorupcyjnej uzupełnionej skutecznymi instrumentami; wzywa wszystkie państwa członkowskie i UE do przystąpienia do Partnerstwa na rzecz Otwartego Rządu oraz do opracowania konkretnych strategii promowania przejrzystości, wzmacniania pozycji obywateli i walki z korupcją; zachęca państwa członkowskie do postępowania zgodnie z zaleceniami sprawozdania o zwalczaniu korupcji w UE przygotowanego przez Komisję Europejską oraz z rezolucją Parlamentu z dnia 23 października 2013 r. w sprawie przestępczości zorganizowanej,

korupcji i prania pieniędzy: zalecenia dotyczące potrzebnych działań i inicjatyw, a także do wzmocnienia współpracy pomiędzy policją a wymiarem sprawiedliwości w zakresie walki z korupcją;

146. wzywa państwa członkowskie do nasilenia walki z wszelkimi rodzajami poważnej przestępczości zorganizowanej, w tym z handlem ludźmi, wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem, torturami, pracą przymusową, w szczególności wśród kobiet i dzieci;
147. wzywa Komisję do uznania przestępstw przeciwko środowisku naturalnemu popełnianych przez jednostki lub zorganizowane grupy przestępcze, mających wpływ na prawo ludzi do zdrowia, życia i korzystania ze zdrowego środowiska naturalnego, a także na gospodarkę i na wykorzystywanie zasobów publicznych, w celu zwalczania tych przestępstw; wzywa Komisję do zbadania rzeczywistego wdrożenia w UE prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości w kontekście prawa wszystkich osób żyjących obecnie oraz przyszłych pokoleń do życia w środowisku odpowiednim dla ich zdrowia i dobrobytu;
148. proponuje wdrożenie europejskiego kodeksu zwalczania korupcji i przejrzystego systemu wskaźników dotyczących penetracji korupcji w państwach członkowskich i postępów poczynionych w procesie jej eliminacji oraz corocznego sprawozdania porównawczego na temat sytuacji tego procederu w skali europejskiej;
149. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zakończenia konkurencji podatkowej i skutecznego zwalczania szkodliwych praktyk podatkowych, uchylania się od podatków w UE, co ma szkodliwy wpływ na możliwości maksymalnego wykorzystania dostępnych środków w celu pełnego wykonywania praw gospodarczych, socjalnych i kulturalnych;
150. potępia rozwój zjawiska handlu ludźmi, w szczególności w celu wykorzystywania seksualnego, i zwraca się do UE i jej państw członkowskich o przyjęcie środków, zgodnie z dyrektywą UE, w celu zwalczania popytu na wykorzystywanie, który sprzyja rozwojowi handlu we wszystkich formach;

Warunki panujące w zakładach karnych i innych miejscach ograniczenia wolności

151. przypomina, że prawa podstawowe zatrzymanych muszą być zagwarantowane przez władze krajowe; ubolewa z powodu złych warunków panujących w zakładach karnych i innych miejscach ograniczenia wolności wielu państw członkowskich, między innymi przeludnienia w zakładach karnych i złego traktowania osób uwięzionych; uważa, że konieczne jest przyjęcie przez UE instrumentu zapewniającego stosowanie zaleceń Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (KPT) oraz zapisów EKPC;
152. przypomina, że nadużywanie środków polegające na pozbawieniu wolności powoduje przepełnienie więzień w całej Europie, co narusza prawa podstawowe osób i zmniejsza wzajemne zaufanie stanowiące niezbędną podstawę współpracy sądowej w Europie; ponownie potwierdza, że państwa członkowskie muszą spełniać zobowiązania podjęte na forach międzynarodowych i europejskich w zakresie częstszego zastępowania kary pozbawienia wolności warunkami zawieszenia i obowiązkami wynikającymi z kar alternatywnych oraz sprawienia, by ostatecznym celem okresu pozbawienia wolności była

resocjalizacja; wzywa w związku z tym państwa członkowskie do opracowania strategii mających na celu szkolenie i zatrudnianie osób uwięzionych;

153. przypomina zalecenia Komisji zawarte w rezolucji z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie przeglądu europejskiego nakazu aresztowania (2013/2109(INL)), zwłaszcza w zakresie wprowadzenia kontroli proporcjonalności i klauzuli praw podstawowych w europejskim nakazie aresztowania oraz środków wzajemnego uznawania w bardziej ogólnym zakresie;
154. ubolewa, że trzy decyzje ramowe w sprawie przekazywania więźniów, zawieszenia i kar alternatywnych oraz europejski nakaz nadzoru, które mają wielki potencjał w zakresie zmniejszenia przepełnienia więzień zostały wdrożone tylko przez niektóre państwa członkowskie;
155. apeluje do Komisji o dokonanie oceny wpływu polityki więziennictwa i systemu sądownictwa karnego na dzieci; wskazuje, że w całej UE sytuacje, w których dzieci mieszkają z rodzicami w ośrodkach detencyjnych, mają bezpośredni wpływ na prawa dziecka; podkreśla fakt, że każdego roku ok. 000 dzieci w Unii Europejskiej zostaje odseparowane od uwięzionych rodziców, co ma wpływ na szereg aspektów praw dzieci;

Wymiar sprawiedliwości

156. wskazuje, że opracowanie wspólnej europejskiej przestrzeni sprawiedliwości na podstawie wzajemnego uznawania i gwarancji prawnych, a w ten sposób zharmonizowanie różnych systemów sprawiedliwości państw członkowskich, zwłaszcza w sprawach karnych, powinno stanowić jeden z głównych priorytetów instytucji unijnych w programie na rzecz wymiaru sprawiedliwości na 2020 r.; uważa, że skuteczne i wzorcowe stosowanie Karty i prawodawstwa pochodnego UE w zakresie praw podstawowych ma zasadnicze znaczenie dla zaufania obywateli w kwestii właściwego funkcjonowania europejskiej przestrzeni sprawiedliwości;
157. podkreśla, że prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz do niezawisłego i bezstronnego sądu ma kluczowe znaczenie w ochronie praw podstawowych, które są skuteczne tylko wtedy, gdy podlegają ochronie sądowej na rzecz demokracji i praworządności; przypomina, jak ważne jest zapewnienie skuteczności wymiaru sprawiedliwości – zarówno w sprawach cywilnych, jak karnych – oraz zagwarantowanie niezawisłości sądownictwa;
158. z zadowoleniem przyjmuje powstanie portalu e-Sprawiedliwość, prowadzonego przez Komisję i zapewniającego profesjonalistom i społeczeństwu informacje na temat systemu sądownictwa, jak również stanowiącego praktyczne narzędzie służące poprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości i zawierające oddzielną sekcję poświęconą prawom podstawowym, która ma informować obywateli, gdzie mogą się zwrócić w przypadku naruszenia ich praw podstawowych.
159. wyraża zadowolenie z już wykonanych na poziomie europejskim działań mających na celu zharmonizowanie gwarancji w postępowaniach karnych oraz z ich korzystnych skutków dla obywateli; ponownie podkreśla znaczenie przyjęcia unijnych przepisów o prawach procesowych, które będą zgodne z najwyższymi standardami ochrony zawartymi w Karcie, międzynarodowymi traktatami dotyczącymi praw człowieka i prawem

konstytucyjnym państw członkowskich;

160. ubolewa nad brakiem dostępu do pomocy prawnej w wielu krajach członkowskich i faktem, że wpływa to na prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości osób, którym brakuje wystarczających środków finansowych; uważa, że fundamentalne znaczenie ma przyjęcie przez Unię Europejską solidnej i kompleksowej dyrektywy o pomocy prawnej;
161. wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie, aby przewidziały środki mające na celu wsparcie i ochronę osób zgłaszających przypadki naruszenia (ang. „whistleblowers”);

Obywatelstwo

162. uważa, że do aktywnego i uczestniczącego obywatelstwa UE należy zachęcać poprzez zapewnienie dostępu do dokumentów i informacji, przejrzystość, dobre sprawowanie rządów i administrowanie, demokratyczne uczestnictwo i reprezentację oraz proces podejmowania decyzji w jak największym stopniu angażujący obywateli Unii; zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia pełnego udziału społeczeństwa obywatelskiego w procesie podejmowania decyzji na poziomie europejskim zagwarantowanego w art. 11 traktatu o Unii Europejskiej i podkreśla znaczenie zasad przejrzystości i dialogu w tym względzie; zauważa, że prawo obywateli w zakresie dostępu do dokumentów przechowywanych przez instytucje publiczne wzmacnia pozycję obywateli i pozwala im na sprawowanie kontroli i ocenę organów publicznych oraz ich rozliczanie; wyraża w związku z tym ubolewanie z powodu impasu w przeglądzie rozporządzenia nr 1049/2001 i ponawia swoje wezwanie Komisji i Rady do powrotu do prac przy uwzględnieniu propozycji Parlamentu;
163. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zapewnienie prowadzenia kampanii informacyjnych dotyczących obywatelstwa europejskiego i związanych z nim praw: prawa do ochrony dyplomatycznej i konsularnej, prawa do składania petycji, prawa do składania skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich, prawa do głosowania i bycia wybranym w wyborach do PE oraz prawa do inicjatywy obywatelskiej;
164. wyraża zadowolenie z roli odgrywanej przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w jego dążeniu do zapewnienia dobrej administracji i przejrzystości instytucji i organów Unii;
165. potępia fakt, że ponad 15 milionów osób pochodzących z krajów trzecich oraz 500 000 bezpaństwowców w Unii Europejskiej odmawia się w sposób dyskryminacyjny nadania im obywatelstwa; domaga się przestrzegania prawa podstawowego do obywatelstwa przez Unię i jej państwa członkowskie i wzywa w szczególności państwa członkowskie do ratyfikacji i wdrożenia konwencji o ograniczaniu bezpaństwowości z 1961 r. oraz europejskiej konwencji o narodowości z 1997 r.;
166. przypomina, że informowanie obywateli o ich prawach podstawowych stanowi nieodłączną część prawa do dobrej administracji zapisanego w Karcie; zwraca się do państw członkowskich o zwrócenie szczególnej uwagi na osoby najbardziej zaniedbane, jeśli chodzi o wyjaśnianie im ich praw, oraz wspieranie ich, aby były one przestrzegane;
167. jest zdania, że bezpaństwowcy i obywatele państw trzecich mieszkający na stałe w

państwach członkowskich powinni mieć prawo głosu w wyborach lokalnych i europejskich;

168. wzywa Komisję do poczynienia kroku w stronę umocnienia prawa do dobrej administracji przez zmianę Kodeksu dobrego postępowania administracyjnego w UE w prawnie wiążące przepisy;

169. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania za pośrednictwem prowadzonej przez nie polityki, by prawa podstawowe w obrębie UE były w należyty sposób przestrzegane, gwarantowane, chronione i rozszerzane; wzywa państwa członkowskie do ponowienia wysiłków w sprawie uznania prawa do składania petycji oraz prawa do mediacji rzecznika jako instrumentów służących obronie praw obywatelskich;

170. na podstawie setek otrzymywanych rocznie petycji wyraża obawy w kwestii niedociągnięć w faktycznym wdrażaniu w państwach członkowskich, zarówno co do litery, jak i ducha, przepisów prawodawstwa UE w zakresie środowiska, takich jak dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko; apeluje do Komisji o dokładniejszy nadzór nad istotą takich procedur, szczególnie gdy konkretne sprawy są przedmiotem petycji;

171. przypomina jak ważna jest europejska inicjatywa obywatelska, będąca nowym prawem obywateli wprowadzonym Traktatem z Lizbony, które ma na celu zwiększenie w UE demokracji uczestniczącej; odnotowuje znaczenie europejskiej inicjatywy obywatelskiej jako potężnego narzędzia zapewniającego obywatelom Europy bezpośrednio demokratyczne prawo do uczestniczenia w procesie decyzyjnym w UE, stanowiące uzupełnienie przysługującego obywatelom UE prawa do składania petycji w Parlamencie Europejskim (PE) oraz prawa do składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;

172. wzywa Komisję do wzmocnienia roli europejskiej inicjatywy obywatelskiej poprzez przyjęcie przyjaznego obywatelom podejścia do rozwiązywania wszystkich niedoskonałości tego instrumentu w nadchodzącym przeglądzie rozporządzenia (UE) nr 211/2011, przy jednoczesnej poprawie kampanii informacyjnej skierowanej do obywateli, a dotyczącej korzystania z europejskiej inicjatywy obywatelskiej oraz jej mocy w zakresie wpływania na proces wytyczania kierunków polityki w UE;

Ofiary przestępstw

173. uważa, że ochrona ofiar jest kwestią priorytetową; zwraca się do państw członkowskich o niezwłoczne wdrożenia unijnej dyrektywy o ofiarach przestępstw (2012/29/UE), tak by dotrzymać terminu transpozycji wyznaczonego na 16 listopada 2015 r., oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zapewniły – zgodnie z art. 28 – gromadzenie porównywalnych danych na temat jej transpozycji, w szczególności na temat sposobu, w jaki ofiary przestępstw, w tym ofiary przestępstw popełnionych na tle dyskryminacji, uzyskały dostęp do swoich praw; jest zdania, że wiele pozostaje do zrobienia w zakresie wspierania ofiar przestępstw, informowania ich o przysługujących prawach i zapewniania skutecznych systemów odniesienia i szkoleń dla policji oraz przedstawicieli zawodów prawniczych w celu ustanowienia relacji zaufania i pewności u ofiar, jak pokazują badania

dotyczące wspierania ofiar prowadzone przez Agencję Praw Podstawowych; wyraża zadowolenie z powodu przyjętego w 2013 r. rozporządzenia w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych;

174. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zapewnienie najwyższej jakości gromadzenia danych porównywalnych dotyczących transpozycji dyrektywy w sprawie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw (2012/29/UE) oraz sposobu, w jaki ofiary przestępstw, w tym ofiary przestępstw popełnionych na tle uprzedzeń i dyskryminacji, uzyskiwały dostęp do swoich praw zgodnie z wymaganiami art. 20 dyrektywy;
175. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględniania przemian demograficznych i zmian w wielkości oraz składzie gospodarstw domowych przy projektowaniu ich polityki; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia, aby ich polityka społeczna i polityka zatrudnienia nie dyskryminowały ze względu na rozmiar i strukturę gospodarstw domowych;
176. wskazuje na lukę prawną w odniesieniu do dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości w przypadku, gdy państwa członkowskie nie transponowały dotyczącego ich bezpośrednio prawodawstwa UE lub uczyniły to zbyt późno; podkreśla potrzebę koordynowania działań na wszystkich szczeblach w celu ochrony i promowania praw podstawowych, obejmującego instytucje UE, państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne, organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo obywatelskie;
177. zwraca uwagę na potrzebę zwiększenia w UE przejrzystości instytucjonalnej, demokratycznej rozliczalności oraz otwartości oraz apeluje do właściwych instytucji UE i wszystkich państw członkowskich o:
- nasilenie działań mających na celu szybki przegląd rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, w celu zapewnienia jak największej przejrzystości oraz uproszczonych procedur w zakresie publicznego dostępu do informacji i dokumentów; w związku z tym wzywa Komisję do ponownego podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej europejskiego aktu w sprawie dostępności w formie instrumentu horyzontalnego, który będzie w stanie wspomóc rozwój ochrony osób niepełnosprawnych oraz zapewnić spójność wszystkich strategii politycznych UE w tym zakresie;
  - zaproponowanie przeglądu rozporządzenia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (rozporządzenie (UE) nr 211/2011) podczas bieżącej kadencji, aby poprawić jego funkcjonowanie poprzez wprowadzenie zmian mających na celu usunięcie wszelkich barier administracyjnych, organizacyjnych i finansowych, z powodu których nie wszyscy obywatele europejscy mogą w pełni korzystać z możliwości wywierania demokratycznego wpływu za pośrednictwem europejskiej inicjatywy obywatelskiej zgodnie z traktatami; wzywa też Komisję, aby zawarła w swoim wniosku niezbędne przepisy pozwalające uniknąć sytuacji, w której niektóre grupy obywateli, np. obywatele niewidomi lub obywatele mieszkający za granicą, byłiby pozbawieni możliwości korzystania z prawa do popierania inicjatyw obywatelskich, gdyż takie wykluczenie stanowi ograniczenie równości i zaangażowania obywateli;

- zaproponowanie przeglądu dyrektywy 93/109/WE ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, aby pomóc obywatelom UE zamieszkałym w państwie innym niż własne w udziale w wyborach europejskich w kraju zamieszkania; wzywa państwa członkowskie, aby umożliwiły głosowanie w wyborach europejskich wszystkim swoim obywatelom, w tym obywatelom mieszkającym poza UE, w szczególności poprzez zorganizowanie w odpowiednim czasie kampanii informacyjnej;
  - zwraca uwagę, że rosnąca grupa ludności jest zupełnie pozbawiona praw w wyborach krajowych, ponieważ nie może głosować ani w kraju pochodzenia, ani w kraju zamieszkania;
178. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.

UZASADNIENIE

Niniejsze sprawozdanie na temat sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2013 i 2014 wpisuje się w szczególnie korzystny obecnie klimat instytucjonalny wrażliwy na prawa podstawowe w Unii Europejskiej. Nowa kadencja niedawno się rozpoczęła i dopiero co powołano nową Komisję, w której poszanowanie Karty Praw Podstawowych odgrywa ważną rolę w związku z mandatem pierwszego wiceprzewodniczącego oraz jego roli jako gwaranta ochrony praw podstawowych w Unii Europejskiej.

Karta Praw Podstawowych przyznaje szereg praw osobistych, obywatelskich, politycznych, gospodarczych i socjalnych obywatelom UE i osobom mieszkającym na jej terytorium. Wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony nadano Kartę taką samą wiążącą moc prawną co traktatom.

Wszyscy obywatele UE i osoby mieszkające na jej terytorium powinny móc korzystać z zapisanych w Kartie praw bez względu na płeć, wyznanie, orientację seksualną i kolor skóry. Niestety niepokojące doniesienia instytucji i organizacji pozarządowych świadczą o tym, że na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej nadal bardzo często dochodzi do naruszeń praw podstawowych.

Taka sytuacja jest nie do przyjęcia. Odpowiedź instytucji europejskich i państw członkowskich musi być zdecydowana i zorientowana na zapobieganie takim naruszeniom i położenie im kresu. Zbyt wiele działań zaproponowanych w przeszłości przez Parlament Europejski nie odniosło oczekiwanego skutku i zbyt wielu naruszeniom praw podstawowych nie udało się zapobiec lub są one nadal popełniane.

W niniejszym sprawozdaniu sprawozdawczyni chce wyjść od wniosków i zaleceń przedstawionych przez Parlament Europejski w poprzednich sprawozdaniach o stanie praw podstawowych i zaproponować nowe rozwiązania. Dokument składa się z dwóch części: części pierwszej, w której przedstawiono zagadnienia instytucjonalne, i części drugiej, w której dokonano analizy sytuacji konkretnych praw podstawowych.

Podczas przygotowywania sprawozdania sprawozdawczyni współpracowała z głównymi podmiotami instytucjonalnymi, takimi jak Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej i Komisarz Praw Człowieka Rady Europy, rzecznicy praw obywatelskich państw członkowskich oraz wszystkie główne podmioty społeczeństwa obywatelskiego, z którymi przeprowadzono konsultacje za pośrednictwem kwestionariusza na temat sytuacji praw podstawowych w ich krajach i dziedzinach kompetencji.

W pierwszej części sprawozdania sprawozdawczyni proponuje opracowanie rzeczywistej wewnętrznej strategii praw podstawowych Unii Europejskiej w oparciu o zastosowanie art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej przy udziale wszystkich organów Unii działających w obszarze poszanowania praw podstawowych. Konieczne jest zapewnienie spójności z ramami strategicznymi w zakresie praw człowieka i demokracji w stosunkach zewnętrznych, a także przezwyciężenie tzw. „dylematu kopenhaskiego”, lub też dokładne zweryfikowanie przestrzegania praw podstawowych i praworządności nie tylko przed przystąpieniem danego kraju do UE, ale także w przypadku państw będących już członkami Unii. Ponadto, aby

proponowana strategia stała się naprawdę skuteczną, niezbędne jest ustanowienie mechanizmu, który będzie stanowił wystarczający czynnik zniechęcający służący zapobieganiu naruszeniom praw podstawowych w państwach członkowskich i eliminujący takie przypadki.

W drugiej części sprawozdania sprawozdawczynie szczegółowo zajęła się szeregiem naruszeń, które uważa za priorytet w świetle obecnej sytuacji politycznej, takich jak wolność słowa, konieczność zapewnienia właściwej równowagi między poszanowaniem praw podstawowych a bezpieczeństwem zbiorowym, wpływ polityki oszczędnościowej i korupcji na prawa podstawowe czy sytuacja w zakładach karnych. Ponadto sprawozdawczynie poruszyła kwestie, w zakresie których Unie Europejskiej posiada pełnię uprawnień, takie jak zwalczanie dyskryminacji oraz ochrona praw migrantów i uchodźców.

13.5.2015

OPINIA KOMISJI SPRAW KONSTITUCYJNYCH

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie przestrzegania praw podstawowych w Unii Europejskiej (2013–2014)
(2014/2254(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Ramón Jáuregui Atondo

WSKAZÓWKI

Komisja Spraw Konstytucyjnych zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. wskazuje, że potrzebne jest dalsze promowanie i wzmocnienie ochrony oraz pełne rozwinięcie praw podstawowych zgodnie z traktatami i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej oraz, konkretniej, zapewnienie przestrzegania i promowania przez UE, jej instytucje i wszystkie państwa członkowskie wartości Unii Europejskiej określonych w art. 2 i wszystkich odnośnych artykułach Traktatu UE; podkreśla, że instytucje europejskie powinny stać na czele tych dążeń, i zaznacza, że państwa członkowskie powinny dawać przykład, jeśli chodzi o skuteczną realizację tych zobowiązań;
2. podkreśla, że przystąpienie UE do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (ECHR) znacząco pomaga w ochronie praw człowieka i podstawowych wolności obywateli UE i państw członkowskich; przyjmuje do wiadomości opinię nr 2/13 Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w której Trybunał stwierdził, że projekt porozumienia w sprawie przystąpienia UE do ECHR jest niezgodny z prawem UE; wzywa Komisję i Radę do jak najszybszego zajęcia się zastrzeżeniami wysuniętymi przez Trybunał, aby zapewnić pełne przestrzeganie obowiązku przystąpienia do ECHR zapisanego w art. 6 ust. 2 Traktatu UE i jak najprędzej wznowić negocjacje w taki sposób, aby nadać wartość ochronie praw w UE;
3. zwraca uwagę, że wszystkie wnioski ustawodawcze, w tym dotyczące porozumień międzynarodowych i ogólnie wszystkich strategii politycznych UE, powinny być poddawane kontroli celem zapewnienia ich zgodności z Kartą praw podstawowych;

wzywa państwa członkowskie i Komisję, aby zapewniły stałą zgodność wdrażania ogółu prawodawstwa UE – w szczególności programów dostosowania gospodarczego i finansowego, które negatywnie wpłynęły na warunki życiowe wielu ludzi – z Kartą praw podstawowych i Europejską kartą społeczną (art. 151 TFUE), w szczególności w odniesieniu do ochrony praw gospodarczych i społecznych;

4. uważa, że przypadki łamania praw oraz przypadki nadużyć lub nierówności w państwach członkowskich podważają demokrację i praworządność, a także zaufanie obywateli do instytucji Unii Europejskiej; kładzie nacisk na rolę Parlamentu – jako jedynej bezpośrednio wybieranej instytucji – w kontroli wniosków ustawodawczych i polityki w celu zapewnienia ich zgodności z Kartą; zwraca się do unijnego ustawodawcy o propagowanie wartości UE zgodnie z art. 3 TUE, a szczególnie integracji i równości zgodnie z art. 8, 9 i 10 TFUE;
5. przypomina, że w tym kontekście bardziej niż kiedykolwiek należy zapewnić spójność między aspektami wewnętrznymi i zewnętrznymi – w tym w porozumieniach międzynarodowych – ochrony i promowania praw człowieka w Unii Europejskiej, oraz podkreśla, że ustawodawstwo i polityka w dziedzinie bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości oraz wymiar zewnętrzny polityki Unii powinny być zgodne z Kartą praw podstawowych, a także ECHR, ponieważ celem polityki w dziedzinie bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości musi być ochrona wolności i praw podstawowych;
6. podkreśla, że istotne jest, aby we wszystkich państwach członkowskich zapewnić skuteczną i spójną ochronę praworządności oraz zapobieganie naruszeniom praw podstawowych, oraz uznaje, że praworządność ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania naruszeniom praw podstawowych; przypomina, że prawa podstawowe stanowią nieodłączną część wartości UE i że art. 7 Traktatu UE przewiduje mechanizm reagowania na wszelkie poważne, stałe naruszenia lub poważne ryzyko poważnego naruszenia przez państwo członkowskie wartości, o których mowa w art. 2 TUE, oraz podkreśla, że art. 7 należy stosować jednakowo do wszystkich państw członkowskich w celu zagwarantowania równego traktowania;
7. w związku z tym odnosi się przychylnie do ramowych przepisów UE dotyczących wzmocnienia praworządności przyjętych przez Komisję w dniu 11 marca 2014 r. oraz do decyzji Rady do Spraw Ogólnych z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia stałego dialogu między państwami członkowskimi w Radzie na temat stanu praworządności w UE, ponieważ oba mechanizmy powinny być stosowane przed wszczęciem postępowania na mocy art. 7 TUE, a ponadto wzywa Komisję i Radę do regularnego informowania Parlamentu;
8. zarazem zwraca uwagę na poważne przeszkody związane ze sposobem jego stosowania, szczególnie na fakt, że formalne stwierdzenie poważnego i stałego naruszenia podstawowych wartości Unii w jednym z państw członkowskich zgodnie z art. 7 ust. 2 TUE wymaga osiągnięcia jednomyślności w Radzie;
9. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do utworzenia dodatkowego mechanizmu skutecznej kontroli nad przestrzeganiem praw podstawowych i praworządności w państwach członkowskich; uważa, że bez uszczerbku dla już istniejących mechanizmów dotyczących poważnych i stałych naruszeń ta alternatywna propozycja powinna:

- a) zmienić mandat Agencji Praw Podstawowych UE tak, aby jego zakres obejmował nadzór nad sytuacją w dziedzinie praw podstawowych i praworządności w każdym państwie członkowskim zarówno w ramach stosowania prawa Unii Europejskiej, jak i poza tymi ramami, tak aby umożliwić podawanie do publicznej wiadomości informacji o naruszeniu praw podstawowych przez państwo członkowskie;
  - b) umożliwić Komisji wszczynanie – na podstawie wniosków zawartych w sprawozdaniach sporządzanych przez Agencję Praw Podstawowych – postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z naruszeniami na podstawie art. 2 TUE w celu skutecznego zapewnienia wysokiego poziomu ochrony praw podstawowych w państwach członkowskich;
10. podkreśla znaczenie współpracy między instytucjami UE i parlamentami krajowymi, a także między takimi organami a Radą Europy i innymi organizacjami; zaznacza, że ochrona praw mniejszości stanowi podstawową zasadę demokracji, i z ubolewaniem przyjmuje wszelkie formy dyskryminacji mniejszości oraz osób i społeczności znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, do których odnosi się art. 2 TUE, oraz odnotowuje decyzję Rady w sprawie monitorowania stanu praw człowieka w Unii Europejskiej;
11. przypomina o kluczowym znaczeniu terminowej i prawidłowej transpozycji i wdrożenia prawa UE, zwłaszcza gdy ma ona wpływ na prawa podstawowe i ich rozwój;
12. zwraca uwagę na potrzebę zwiększenia w UE przejrzystości instytucjonalnej, demokratycznej rozliczalności oraz otwartości oraz apeluje do właściwych instytucji UE i wszystkich państw członkowskich o:
- nasilenie działań mających na celu szybki przegląd rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, w celu zapewnienia jak największej przejrzystości oraz uproszczonych procedur w zakresie publicznego dostępu do informacji i dokumentów; w związku z tym wzywa Komisję do ponownego podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej europejskiego aktu w sprawie dostępności w formie instrumentu horyzontalnego, który będzie w stanie wspomóc rozwój ochrony osób niepełnosprawnych oraz zapewnić spójność wszystkich strategii politycznych UE w tym zakresie;
  - zaproponowanie przeglądu rozporządzenia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (rozporządzenie (UE) nr 211/2011) podczas bieżącej kadencji, aby poprawić jego funkcjonowanie poprzez wprowadzenie zmian mających na celu usunięcie wszelkich barier administracyjnych, organizacyjnych i finansowych, z powodu których nie wszyscy obywatele europejscy mogą w pełni korzystać z możliwości wywierania demokratycznego wpływu za pośrednictwem europejskiej inicjatywy obywatelskiej zgodnie z traktatami; wzywa też Komisję, aby zawarła w swoim wniosku niezbędne przepisy pozwalające uniknąć sytuacji, w której niektóre grupy obywateli, np. obywatele niewidomi lub obywatele mieszkający za granicą, byłiby pozbawieni możliwości korzystania z prawa do popierania inicjatyw obywatelskich, gdyż takie wykluczenie stanowi ograniczenie równości i zaangażowania obywateli;

- zaproponowanie przeglądu dyrektywy 93/109/WE ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, aby pomóc obywatelom UE zamieszkałym w państwie innym niż własne w udziale w wyborach europejskich w kraju zamieszkania; wzywa państwa członkowskie, aby umożliwiły głosowanie w wyborach europejskich wszystkim swoim obywatelom, w tym obywatelom mieszkającym poza UE, w szczególności poprzez zorganizowanie w odpowiednim czasie kampanii informacyjnej;
- zwraca uwagę, że rosnąca grupa ludności jest zupełnie pozbawiona praw w wyborach krajowych, ponieważ nie może głosować ani w kraju pochodzenia, ani w kraju zamieszkania;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	5.5.2015
Wynik głosowania końcowego	+ : 20 - : 2 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Mercedes Bresso, Fabio Massimo Castaldo, Kostas Chrysogonos, Richard Corbett, Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Ramón Jáuregui Atondo, Jo Leinen, Morten Messerschmidt, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Paulo Rangel, György Schöpflin, Pedro Silva Pereira, Barbara Spinelli, Claudia Tapardel, Josep-Maria Terricabras, Kazimierz Michał Ujazdowski
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Max Andersson, Sylvie Goulard, David McAllister, Cristian Dan Preda, Viviane Reding

6.5.2015

OPINIA KOMISJI PRAW KOBIEC I RÓWNOUPRAWNIENIA

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej (2013-2014)
(2014/2254(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Daniela Aiuto

WSKAZÓWKI

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) stanowi, że „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości”;
- B. mając na uwadze, że równość mężczyzn i kobiet jest podstawowym prawem i wspólną zasadą UE, ale pozostaje nadal nieosiągalnym celem; mając na uwadze, że art. 21 i 23 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej zakazuje wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć oraz mając na uwadze, że przemoc wobec kobiet stanowi brutalny przejaw nierówności między kobietami i mężczyznami, a zarazem jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych form naruszenia praw podstawowych w Europie;
- C. mając na uwadze, że art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej zakazuje wszelkiego niehumanitarnego lub poniżającego traktowania;
- D. mając na uwadze, że prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne opierają się na podstawowych prawach człowieka i że są zasadniczymi elementami godności ludzkiej¹; mając na uwadze, że odmowa wykonania aborcji ratującej życie stanowi poważne naruszenie praw człowieka;
- E. mając na uwadze, że pomimo pewnych postępów sektorowych dokonanych w ostatnich

---

¹ Program działań Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju ust. 7.2 i 7.3.

latach co druga kobieta doświadczyła w którymś momencie swojego życia co najmniej jednej formy molestowania seksualnego, a co trzecia kobieta w UE – po ukończeniu 15. roku życia – w którymś momencie swojego życia doświadczyła przemocy fizycznej lub seksualnej¹; mając na uwadze, że około 500 000 kobiet w UE zostało poddanych praktyce okaleczenia żeńskich narządów płciowych², a także mając na uwadze, że przemoc wobec kobiet i dziewcząt stanowi główną przeszkodę dla równości kobiet i mężczyzn oraz naruszenie praw podstawowych, pozostając jednym z najbardziej rozpowszechnionych przejawów łamania praw człowieka w UE;

- F. mając na uwadze, że według wyników badania przeprowadzonego w 2014 r. przez Agencję Praw Podstawowych UE większość kobiet będących ofiarą przemocy nie zgłasza swoich doświadczeń policji;
- G. mając na uwadze, że w prawie europejskim przemoc wobec kobiet nie jest wyraźnie uznana jako przejaw dyskryminacji ze względu na płeć, a jest określona w ten sposób jedynie w trzech krajowych systemach prawnych (Hiszpanii, Szwecji i Niemiec), w związku z czym przemoc wobec kobiet nie postrzega się jako istotnej kwestii związanej z równouprawnieniem; mając na uwadze, że państwa członkowskie przyjmują w odniesieniu do definiowania przemocy wobec kobiet i przemocy ze względu na płeć podejście doraźne, a definicje zawarte w przepisach krajowych znacząco różnią się od siebie, co uniemożliwia porównywanie danych;
- H. mając na uwadze, że stosowanie wobec osób popełniających przestępstwa kar adekwatnych do popełnionych czynów stanowi z pewnością czynnik zniechęcający dla osób naruszających prawa podstawowe, ale głównym celem pozostaje prewencja (przez działania w obszarze edukacji i kultury), a nie działania po zaistnieniu faktu;
- I. mając na uwadze, że przemoc wobec kobiet jest najbardziej rozpowszechnionym w Unii Europejskiej i na świecie przejawem łamania praw podstawowych, który dotyka wszystkie warstwy społeczne, niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia, dochodów, pozycji społecznej czy kraju pochodzenia lub zamieszkania, i stanowi główną przeszkodę dla równości kobiet i mężczyzn;
- J. mając na uwadze, że przemoc wobec kobiet i dziewcząt obejmuje przemoc fizyczną i psychiczną, gwałty, znęcanie się nad dziećmi, nadużycia związane z religią lub innymi przekonaniem, molestowanie seksualne i akty prześladowania, przemoc w rodzinie, również w związku z nowymi technologiami i internetem, gdzie używa się mizoginicznego języka, gróźb i upokorzeń oraz mając na uwadze, że w niektórych przypadkach przemoc ta kończy się zabójstwami kobiet lub tzw. zabójstwami honorowymi, co stanowi naruszenie podstawowych praw kobiet dotyczących godności, równego traktowania oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości, jak określa to ONZ; mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta mają prawo do równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz do równej ochrony na

---

¹ Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA): „Violence against women: an EU-wide survey. Main results” (2014) („Przemoc wobec kobiet: badanie ogólnounijne. Najważniejsze wyniki” (2014)) http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results_en.pdf

² Zgodnie z badaniem Komisji Europejskiej zatytułowanym „Działania Komisji Europejskiej na rzecz zwalczania przemocy wobec kobiet” (styczeń 2015 r.).

płatności politycznej, ekonomicznej, społecznej, kulturalnej, obywatelskiej oraz na każdej innej płaszczyźnie¹;

- K. mając na uwadze, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości jest prawem człowieka, a równy dostęp mężczyzn i kobiet do wymiaru sprawiedliwości ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia równouprawnienia płci; mając na uwadze, że w dostępie do wymiaru sprawiedliwości kobiety często napotykają zarówno bariery społeczno-ekonomiczne, takie jak zależność ekonomiczna, brak środków finansowych lub pomocy prawnej oraz stereotypy kulturowe wywołujące strach i wstyd, jak i bariery proceduralne, takie jak czasochłonne postępowania, praktyki dyskryminacyjne oraz niskie wskaźniki wyroków skazujących; mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne, mieszkające na obszarach wiejskich lub należące do mniejszości, a także będące migrantkami lub uchodźcami czy też należące do społeczności LGBTI mogą napotykać większe niż inne kobiety uprzedzenia instytucjonalne przy dostępie do wymiaru sprawiedliwości;
- L. mając na uwadze, że handel kobietami i dziećmi oraz ich seksualne wykorzystywanie stanowią wyraźne naruszenie praw człowieka i godności ludzkiej, jak również podstawowych zasad prawa i demokracji; mając na uwadze, że obecnie kobiety są bardziej narażone na te zagrożenia z uwagi na większą niepewność ekonomiczną i większe ryzyko bezrobocia i ubóstwa;
- M. mając na uwadze, że na rynku pracy, który tradycyjnie charakteryzuje się segregacją płciową, trudność w pogodzeniu życia zawodowego i rodzinnego oraz niedocenywanie umiejętności i pracy kobiet znajdują się wśród złożonych przyczyn utrzymującego się zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć i utrzymującej się różnicy w świadczeniach emerytalnych;
- N. mając na uwadze, że dyskryminacja ze względu na płeć ma wpływ na udział kobiet w rynku pracy, w szczególności kobiet starszych, samotnych rodziców, kobiet z niepełnosprawnością, migrantek oraz kobiet należących do mniejszości etnicznych i kulturowych;
- O. mając na uwadze, że powszechny dostęp do internetu dodatkowo zwiększa możliwości przemocy fizycznej i psychicznej wobec kobiet, w tym uwodzenia za pośrednictwem internetu;
- P. mając na uwadze, że wciąż mają miejsce przypadki dyskryminacji ze względu na płeć, mającej poważne konsekwencje dla życia prywatnego, rodzinnego i zawodowego, a także mając na uwadze, że często zdarza się to w obszarze edukacji, szkolenia i usług; mając na uwadze, że często napotyka się przypadki dyskryminacji kobiet z wielu przyczyn jednocześnie z innych przyczyn niż przynależność płciowa, na przykład ze względu na pochodzenie etniczne, przekonania, przynależność do danej klasy społecznej, orientację seksualną, religię lub niepełnosprawność;
- Q. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy oraz wdrożenie w wielu państwach członkowskich polityki oszczędnościowej doprowadziły do skurczenia się dostępnych

---

¹Artykuły 1 i 3 Deklaracji ONZ o eliminacji przemocy wobec kobiet, przyjętej dnia 20 grudnia 1993 r. (A/RES/48/104).

środków oraz ograniczenia usług publicznych w zakresie wsparcia udzielanego ofiarom przemocy wobec kobiet, czego negatywnym skutkiem jest podważanie podstawowych wolności i narażanie kobiet na zwiększone ryzyko ubóstwa, wykluczenia, dyskryminacji i przemocy;

1. wzywa Komisję, aby prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne zostały uwzględnione – jako podstawowe prawa człowieka – w kolejnej unijnej strategii zdrowia w celu zapewnienia spójności między wewnętrzną i zewnętrzną polityką Unii w dziedzinie praw podstawowych, do czego Parlament wezwał w dniu 10 marca 2015 r.¹;
2. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uznania prawa do dostępu do bezpiecznych i nowoczesnych środków antykoncepcyjnych oraz prawa do edukacji seksualnej w szkołach;
3. apeluje do państw członkowskich o zagwarantowanie stosowania krajowych strategii dotyczących poszanowania i ochrony praw oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego kobiet; podkreśla rolę Unii w uwrażliwianiu i wspieraniu najlepszych praktyk w tej dziedzinie, ponieważ zdrowie jest podstawowym prawem człowieka niezbędnym do korzystania z innych praw człowieka;
4. wzywa Komisję do wskazania konkretnych środków, jakie mogą przyjąć państwa członkowskie w celu zwalczania dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie;
5. apeluje do Komisji o promowanie strategii i planu działania mających na celu zwalczanie wszelkich form przemocy ze względu na płeć i homofobii oraz o zintensyfikowanie zapobiegania, a także zagwarantowanie ochrony i wspomaganie ofiar ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej narażonych grup, takich jak dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne, uchodźcy, osoby ubiegające się o azyl i ofiary dyskryminacji; apeluje do Komisji o przedstawienie konkretnej i ambitnej strategii na rzecz równouprawnienia płci w perspektywie od 2015 r.;
6. wzywa państwa członkowskie do utworzenia sieci ośrodków oferujących pomoc i schronienie dla kobiet będących ofiarami handlu ludźmi i prostytucji, w których będzie zapewnione wsparcie psychologiczne, medyczne, socjalne i prawne oraz zachęcanie do znajdowania stabilnych miejsc pracy i związanych z nimi uprawnień;
7. zdecydowanie potępia wszelką psychiczną i fizyczną, w tym seksualną, przemoc wobec kobiet; wzywa Unię i państwa członkowskie do zagwarantowania ofiarom pomocy i ochrony;
8. apeluje do państw członkowskich o pełne wdrożenie dyrektywy 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz dyrektywy 2011/99/UE w sprawie europejskiego nakazu ochrony;
9. uważa, że przemoc wobec kobiet, na przykład zabójstwa honorowe, małżeństwa dzieci, handel ludźmi, okaleczanie żeńskich narządów płciowych i przemoc w rodzinie, jest poważnym naruszeniem praw człowieka, którego nigdy nie należy usprawiedliwiać

---

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0050.

względami religijnymi, kulturowymi i obyczajowymi;

10. podkreśla, że skuteczne zwalczanie przemocy wobec kobiet oraz bezkarności wymaga zmiany podejścia do kobiet i dziewcząt w społeczeństwie, gdzie kobiety są zbyt często przedstawiane w rolach podporządkowanych, a stosowanie przemocy wobec nich jest zbyt często tolerowane bądź podważane;
11. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania łatwiejszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości kobietom będącym ofiarami przemocy, a także do wspierania wymiany dobrych praktyk;
12. podkreśla potrzebę zajęcia się uwarunkowanymi przez płeć barierami w dostępie do wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich, zarówno w aspekcie społeczno-ekonomicznym, jak i proceduralnym, a ponadto wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia kroków w celu ich zniesienia; apeluje do Komisji i państw członkowskich o usprawnienie gromadzenia posegregowanych według kryterium płci danych dotyczących barier w dostępie do wymiaru sprawiedliwości;
13. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ratyfikowania konwencji stambulskiej, która stanowi potężny instrument pozwalający kompleksowo zwalczać przemoc wobec kobiet i dziewcząt, w tym gwałty małżeńskie, przemoc w rodzinie i okaleczanie żeńskich narządów płciowych;
14. wyraża głębokie zaniepokojenie utrzymującymi się praktykami okaleczania żeńskich narządów płciowych, które stanowią poważny przejaw przemocy wobec kobiet i dziewcząt, a zarazem niedopuszczalne naruszenie ich prawa do integralności fizycznej; wzywa Unię i państwa członkowskie do zachowania najwyższej czujności w odniesieniu do tych praktyk na swoim terytorium oraz do jak najszybszego położenia im kresu; w szczególności apeluje do państw członkowskich o stosowanie stanowczego i odstraszającego podejścia, polegającego na szkoleniu ludzi pracujących z migrantami oraz na skutecznym i systematycznym ściganiu i karaniu sprawców tych okaleczeń, wobec których należy stosować zasadę zerowej tolerancji; podkreśla, że powinno to iść w parze z informowaniem i kampaniami uświadamiającymi skierowanymi do odnośnych grup; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w prawodawstwie UE dotyczącym azylu ofiary okaleczania narządów płciowych uznaje się za osoby wymagające szczególnego traktowania, a okaleczanie narządów płciowych zalicza się do kryteriów uwzględnianych przy udzielaniu azylu;
15. apeluje do instytucji unijnych i państw członkowskich o przeanalizowanie, w sposób uwzględniający aspekty związane z płcią, wpływu proponowanych i wdrożonych środków oszczędnościowych na prawa podstawowe, z uwagi na fakt nieproporcjonalnego oddziaływania środków oszczędnościowych na kobiety; apeluje do instytucji unijnych o podjęcie niezwłocznych działań naprawczych w odniesieniu do przypadków, w których środki oszczędnościowe wpłynęły na przysługujące kobietom prawa ekonomiczne, społeczne i kulturalne;
16. przypomina, że zbyt wiele kobiet nadal doświadcza molestowania seksualnego, szczególnie w miejscu pracy, i że żaden sektor rynku pracy nie jest wolny od tego zjawiska; wzywa państwa członkowskie do zorganizowania kampanii uświadamiających

skierowanych zarówno do podmiotów sektora prywatnego, jak i publicznego; apeluje również do państw członkowskich o zwalczanie bezkarności w tej dziedzinie;

17. jest zaniepokojony niewystarczającą reprezentacją kobiet w procesie podejmowania decyzji, w przedsiębiorstwach i ich zarządach, w sferach naukowych i politycznych, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym (duże przedsiębiorstwa, wybory krajowe i europejskie), ale przede wszystkim na poziomie lokalnym; domaga się wspierania kobiet w ich rozwoju zawodowym oraz w podejmowanych przez nie wysiłkach mających na celu obejmowanie funkcji kierowniczych i zwraca się do instytucji europejskich o baczniejsze zwrócenie uwagi na fakt, że kobiety stanowią zaledwie 17,8% członków zarządów największych publicznych spółek notowanych na giełdzie;
18. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w sprawozdaniu dotyczącym stosowania Karty praw podstawowych jeden ustęp poświęcony został dyrektywie w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów niewykonawczych spółek notowanych na giełdzie, jako narzędziu promowania praw podstawowych w celu osiągnięcia prawdziwej równości kobiet i mężczyzn w zarządach;
19. zwraca się do Komisji o podniesienie poziomu świadomości w celu pobudzania do tworzenia kultury szacunku i tolerancji z myślą o położeniu kresu wszelkim przejawom dyskryminacji kobiet;
20. przypomina, że kobiety stanowią ponad połowę osób posiadających dyplom ukończenia studiów trzeciego stopnia; uważa, że środki dyskryminacji pozytywnej powinny być stosowane tak długo, aż osiągnięta zostanie równa reprezentacja kobiet i mężczyzn na wysokich stanowiskach kierowniczych; wzywa państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych działań na rzecz promowania obecności kobiet na stanowiskach wysokiego szczebla;
21. przypomina, że różnice pomiędzy zarobkami mężczyzn i kobiet stanowią niedopuszczalną i niezgodną z traktatami UE (art. 157 TFUE) dyskryminację; wyraża ubolewanie wobec faktu, że w UE za taką samą pracę kobiety nadal otrzymują wynagrodzenie średnio o 16 % niższe niż mężczyźni; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania, że zasada równego wynagradzania za taką samą pracę będzie przestrzegana we wszystkich sektorach rynku pracy;
22. wzywa Komisję do monitorowania sytuacji dotyczącej przestrzegania praw podstawowych w oparciu o dane segregowane według kryterium płci;
23. apeluje do państw członkowskich o zapewnienie krajowym organom ds. równouprawnienia niezależności i autonomii finansowej, aby mogły one zatrudnić niezbędny personel i wykonywać wiarygodną pracę; podkreśla znaczenie współpracy państw członkowskich z Parlamentem w dziedzinie wspierania równości płci w celu realizacji planów działania i ukierunkowanych zaleceń dotyczących większej równości płci, zwalczania przemocy wobec kobiet i zwiększania integracji kobiet w społeczeństwie, niezależnie od tego, w którym państwie członkowskim przebywają kobiety;
24. wzywa Komisję Europejską do zwiększenia finansowania projektów i partnerstw między państwami członkowskimi i organizacjami pozarządowymi o uznanym doświadczeniu w

dziedzinie wspierania kobiet będących ofiarami handlu ludźmi i prostytucji;

25. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględniania przemian demograficznych i zmian w wielkości oraz składzie gospodarstw domowych przy projektowaniu polityki budżetowej, zabezpieczeń społecznych i usług publicznych; odnotowuje, że w większości państw członkowskich rośnie liczba gospodarstw domowych składających się z jednej osoby, ale w ramach większości prowadzonych strategii politycznych bezpośrednio lub pośrednio się je dyskryminuje i stwarza im nieuzasadnione niedogodności; uważa, że osoby nie powinny być wynagradzane ani karane za konkretną wielkość i skład gospodarstwa domowego, które tworzą; wzywa więc do kształtowania polityki neutralnej wobec wielkości lub składu gospodarstwa domowego;
26. zwraca się do państw członkowskich i instytucji europejskich o współpracę z Europejskim Instytutem ds. Równości Kobiet i Mężczyzn oraz Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej w imię wspólnego zaangażowania w zwalczanie przemocy i dyskryminacji ze względu na płeć;
27. apeluje do państw członkowskich o podjęcie bardziej intensywnych działań w odniesieniu do trollowania (trollingu) w mediach społecznościowych, który to przejaw napastowania w internecie jest w sposób nieproporcjonalny ukierunkowany na kobiety;
28. apeluje do Komisji i państw członkowskich o uznanie i promowanie roli kształcenia formalnego i nieformalnego w procesie dążenia do urzeczywistnienia równości płci poprzez wzmocnienie pozycji kobiet i osób identyfikujących się jako LGBTI, co zapewni ochronę ich praw podstawowych;
29. apeluje do państw członkowskich o dokonanie przeglądu swoich ustawodawstw krajowych i uchylenia przepisów dyskryminujących kobiety, jak to miało niedawno miejsce w odniesieniu do przepisów regulujących krajowy system emerytalny jednego z państw członkowskich, w których określono „normalny wiek przejścia na emeryturę” w sposób różniący się w zależności od płci, a w przypadku kobiet – w zależności od liczby wychowanych przez nie dzieci¹;
30. apeluje do UE i państw członkowskich o uznanie niezbywalnych praw kobiet i dziewcząt do integralności cielesnej i do podejmowania autonomicznych decyzji.

---

¹Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 11 kwietnia 2013 r., Blanka Soukupová / Ministerstvo zemědělství, EU:C:2013:223.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	6.5.2015
Wynik głosowania końcowego	+: 27 -: 5 0: 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Daniela Aiuto, Maria Arena, Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Mlinar, Angelika Niebler, Maria Noichl, Marijana Petir, Terry Reintke, Liliana Rodrigues, Jordi Sebastià, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Ángela Vallina, Beatrix von Storch, Anna Záborská, Jana Žitňanská, Inês Cristina Zuber
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Rosa Estaràs Ferragut, Constance Le Grip, Georg Mayer, Branislav Škripek, Monika Vana, Julie Ward
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Isabella Adinolfi

5.5.2015

OPINIA KOMISJI PETYCJI

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej (2013–2014)
(2014/2254(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Soledad Cabezón Ruiz

WSKAZÓWKI

Komisja Petycji zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- uwzględniając część drugą Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotyczącą niedyskryminacji i obywatelstwa Unii oraz Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając prawo do składania petycji zapisane w art. 227 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 215 i 218 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 53 Regulaminu,
  - uwzględniając wcześniejsze rezolucje przyjęte w związku z obradami Komisji Petycji,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 8 maja 2013 r. zatytułowane „Sprawozdanie na temat obywatelstwa UE – 2013 r.: Prawa i przyszłość obywateli Unii” (COM(2013)0269),
  - uwzględniając opinię Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2014 r. dotyczącą projektu umowy w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC) (Opinia nr 2/13) oraz zasygnalizowane w opinii tej problemy dotyczące spójności konwencji z prawem unijnym,
- A. mając na uwadze, że prawa wynikające z obywatelstwa Unii zostały włączone do traktatów i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej; mając na uwadze, że Traktat z Lizbony poprawił egzekwowanie praw podstawowych w odniesieniu do wdrażania prawa UE przez państwa członkowskie na szczeblu krajowym; mając na uwadze, że wejście w

życie karty oraz Traktatu z Lizbony wzbudziło wśród obywateli UE olbrzymie oczekiwania co do tego, że w Europie rozpoczęła się nowa era udoskonalonych praw; mając na uwadze, że art. 51 karty stanowi, iż państwa członkowskie oraz instytucje, organy i agencje UE muszą przestrzegać tych praw, szanować zasady i promować ich stosowanie właściwie do powierzonych im odpowiednio uprawnień; mając na uwadze, że artykuł ten jest postrzegany przez Komisję jako ograniczenie jej działania w charakterze strażniczki traktatów; mając na uwadze, że przystąpienie Unii Europejskiej do EKPC wzmocni jej zaangażowanie w ochronę praw podstawowych;

- B. mając na uwadze, że promowanie zasad demokracji, państwa prawnego, uniwersalności i niepodzielności praw człowieka i praw podstawowych oraz poszanowania godności ludzkiej na arenie międzynarodowej może być uczciwe jedynie wówczas, gdy zasady te są w pełni i starannie przestrzegane i wdrażane w państwach członkowskich UE; mając na uwadze, że według Eurobarometru w niektórych państwach członkowskich aparat sądownictwa cieszy się wyjątkowo niewielkim zaufaniem;
- C. mając na uwadze, że niemal jedna trzecia petycji otrzymywanych przez Parlament dotyczy domniemanego naruszenia praw podstawowych zawartych w karcie w odniesieniu do takich kwestii jak obywatelstwo, cztery swobody, zatrudnienie, warunki gospodarcze, ochrona środowiska i ochrona konsumentów, wymiar sprawiedliwości, prawa wyborcze i uczestnictwo w procesie demokratycznym, przejrzystość w zakresie podejmowania decyzji, niepełnosprawność i prawa dzieci, dostęp do edukacji i prawa językowe; mając na uwadze, że w niektórych z tych petycji przedstawiono problemy związane z zagadnieniami zdrowotnymi i dostępem do opieki zdrowotnej i służby zdrowia, jak również problemy dotyczące prawa pracy, będące bezpośrednim skutkiem kryzysu gospodarczego; mając na uwadze, że petycje są zazwyczaj najwcześniejszymi wskaźnikami problemów w zakresie praw podstawowych w państwach członkowskich;
- D. mając na uwadze, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej odgrywa zasadniczą rolę w ochronie praw podstawowych w Unii Europejskiej, szczególnie za pośrednictwem ogólnych zasad prawa; mając na uwadze, że orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka są zasadniczo ze sobą zgodne; mając na uwadze, że w świetle opinii wydanej przez TSUE dnia 18 grudnia 2014 r. przystąpienie Unii Europejskiej do europejskiej konwencji praw człowieka musi zostać ponownie przemyślane;
- E. mając na uwadze, że prawo do składania petycji stworzyło ścisłą więź między obywatelami UE a Parlamentem Europejskim; mając na uwadze, że europejska inicjatywa obywatelska wprowadziła nowe bezpośrednie powiązanie między obywatelami UE a instytucjami UE i że może ona wspierać rozwój praw podstawowych i obywatelskich; mając na uwadze, że zgodnie z art. 44 karty i art. 227 TFUE prawa obywatelskie obejmują prawo do składania petycji, które stanowi dla obywateli narzędzie obrony własnych praw podstawowych;
- F. mając na uwadze, że przyjmuje się, iż władze krajowe (władze sądowe, organy ścigania i administracja) są kluczowymi podmiotami przydającymi konkretny wymiar prawom i swobodom zapisanym w karcie;
- G. mając na uwadze, że Komisja powinna zachować czujność w związku z uchylaniem się

przez państwa członkowskie od transpozycji przepisów europejskich lub dokonywaniem jej w niewłaściwy sposób; mając na uwadze, że obywatele UE nie są informowani o przysługujących im prawach podstawowych;

- H. mając na uwadze, że skuteczność wyspecjalizowanych instytucji, takich jak krajowe instytucje działające w obszarze praw człowieka lub organy ds. równości, jest ważna dla udzielania obywatelom pomocy w egzekwowaniu ich praw podstawowych w zakresie, w jakim państwa członkowskie stosują prawo UE;
- I. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy i środki oszczędnościowe polegające na ograniczeniu usług publicznych, likwidacji praw pracowniczych, prywatyzacji i ograniczeniu wydatków publicznych mają również negatywny wpływ na powszechny dostęp do edukacji wysokiej jakości w związku z art. 14 karty, na prawo do sprawiedliwego i godnego zatrudnienia uznane w art. 31, prawo do opieki zdrowotnej uznane w art. 35, na prawo własności uznane w art. 17 oraz prawo do świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej przewidziane w art. 34;
- J. mając na uwadze, że prawo do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie zamieszkania przewidziano w art. 39 i 40 karty; mając na uwadze, że prawo do mobilności nie powinno utrudniać korzystania z prawa wyborczego;
- K. mając na uwadze, że w art. 21 karty uznano prawo do niedyskryminacji bez względu na jej przyczynę, w szczególności bez względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną; mając na uwadze, że w art. 19 ust. 1 TFUE przyznano Unii kompetencje do przyjmowania aktów ustawodawczych w celu walki z poszczególnymi formami dyskryminacji;
- L. mając na uwadze, że w karcie zapisano prawo do dobrej administracji w obrębie Unii; mając na uwadze, że przewidziano w niej również prawo dostępu do dokumentów trzech głównych instytucji UE; mając na uwadze, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich stanowi gwarancję poszanowania tych praw;
- M. mając na uwadze, że wskaźnik ubóstwa osób niepełnosprawnych jest o 70% wyższy od średniej, co jest częściowo spowodowane ograniczonym dostępem do zatrudnienia;
- N. mając na uwadze, że art. 37 i 38 karty uznaje prawo do wysokiego poziomu ochrony środowiska nierozdzielnie związanego z wdrażaniem polityki Unii;
- 1. potępia akty dyskryminacji wobec mniejszości, w tym mniejszości etnicznych, religijnych i narodowych, opierając się na zasadzie nienaruszalności godności ludzkiej; apeluje o odblokowanie przez Radę procedury służącej przyjęciu dyrektywy w sprawie niedyskryminacji, której celem jest wdrożenie zasady równego traktowania wszystkich osób bez względu na religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną; podkreśla, że na konkretne potrzeby obywateli znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, takich jak mniejszości, powinno się reagować we właściwy sposób; wzywa Radę i Komisję do skutecznego działania i odpowiedzialnego

podtrzymywania wartości Unii w relacjach z państwami członkowskimi, które nie przestrzegają w pełni swoich wynikających z traktatów obowiązków w takich kwestiach;

2. wyraża ubolewanie wobec faktu, iż w niektórych państwach członkowskich promowane są przepisy, które poprzez ograniczanie wolności zgromadzeń, zrzeszania się, wypowiedzi lub prawa do zbiorowych działań i rokowań uniemożliwiają lub utrudniają skuteczną realizację postanowień zawartych w Karcie praw podstawowych UE;
3. wzywa Komisję do dopilnowania w trybie pilnym, by państwa członkowskie transponowały i prawidłowo stosowały dyrektywę 2004/38/WE w sprawie swobodnego przemieszczania się obywateli, mając na uwadze częste powtarzanie się petycji dotyczących napotykania w tej kwestii problemów, również przez współmałżonków i dzieci obywateli; zwraca uwagę na wzrost liczby napływających z szeregu państw członkowskich petycji dotyczących sporów o pieczę nad dzieckiem w kontekście transgranicznym w ramach rozporządzenia Bruksela II bis, jak również petycji wystosowywanych szczególnie przeciwko pewnym organom niektórych państw członkowskich w związku z odebraniem pieczy nad dzieckiem rodzicom korzystającym z prawa do swobodnego przemieszczania się osób w obrębie UE;
4. podkreśla potrzebę dokonania ewentualnych zmian traktatów w celu dalszego wzmocnienia ochrony praw podstawowych w traktatach UE;
5. wzywa państwa członkowskie i instytucje UE do pełnego zaangażowania się w ochronę praw dziecka w transgranicznych sporach rodzinnych; podkreśla potrzebę promowania praw dziecka w strategiach UE w celu dopilnowania, aby pod uwagę zawsze brać dobro dziecka;
6. podkreśla, że ochrona interesów dzieci obywateli UE powinna być zapewniona nie tylko na obszarze UE, lecz także poza jej granicami, dlatego wzywa do zacieśnienia współpracy z instytucjami krajów nordyckich nienależących do UE odpowiedzialnymi za dobro dzieci; uważa, że wszyscy partnerzy UE (w tym członkowie EOG) powinni ratyfikować Konwencję haską z 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci;
7. wzywa do poświęcenia większej uwagi ochronie praw dzieci, zwłaszcza przy rozstrzygnięciu kwestii dotyczących udzielenia pomocy dzieciom zabranym z rodzinnego domu podczas pobytu za granicą; uważa, że wszelkie spory dotyczące opieki nad dziećmi w rodzinach zamieszkujących poza granicami ich własnego państwa powinny być rozstrzygane w oparciu o Konwencję o prawach dziecka Narodów Zjednoczonych, która szczególną uwagę poświęca ochronie tożsamości dziecka;
8. aby rok 2016 r. stał się rokiem walki z przemocą wobec kobiet, wzywa wszystkie państwa członkowskie do ratyfikacji konwencji stambulskiej;
9. podkreśla, że rola Komisji jako strażniczki traktatów nie ogranicza się do zadbania o to, by prawodawstwo było transponowane przez państwa członkowskie, lecz obejmuje także również pełne i prawidłowe stosowanie przepisów, zwłaszcza w celu ochrony podstawowych praw obywateli; ubolewa nad faktycznym ograniczeniem zakresu stosowania karty spowodowanym nadmiernie restrykcyjną interpretacją art. 51 karty,

która uniemożliwia faktyczne egzekwowanie prawa UE; wyraża opinię, że należy dokonać przeglądu takiego podejścia, aby spełnić oczekiwania obywateli UE dotyczące ich praw podstawowych; przypomina, że oczekiwania obywateli wykraczają poza ścisłą interpretację karty, a celem powinno być uczynienie tych praw możliwie jak najskuteczniejszymi; w tym kontekście ubolewa nad faktem, iż w licznych odpowiedziach na petycje ujawniające możliwe naruszenia praw podstawowych Komisja Europejska wskazuje na brak kompetencji w zakresie poruszonych kwestii; w tych ramach apeluje o ustanowienie mechanizmu monitorowania, systematycznej oceny oraz wydawania zaleceń w celu poprawy ogólnego poziomu przestrzegania wartości podstawowych w państwach członkowskich;

10. przypomina, że zapewnienie poszanowania praw podstawowych odnosi się również do obywateli państw trzecich znajdujących się na terytorium UE oraz że wydalenie cudzoziemców nielegalnie wkraczających na teren UE bez poszanowania ich praw, bezterminowe przetrzymywanie ich w ośrodkach detencyjnych czy odmowa podstawowej opieki zdrowotnej stanowią naruszenie zasad określonych w Karcie praw podstawowych;
11. wskazuje na lukę prawną w odniesieniu do dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości w przypadku, gdy państwa członkowskie nie transponowały dotyczącego ich bezpośrednio prawodawstwa UE lub uczyniły to zbyt późno; podkreśla potrzebę koordynowania działań na wszystkich szczeblach w celu ochrony i promowania praw podstawowych, obejmującego instytucje UE, państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne, organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo obywatelskie;
12. zwraca uwagę, że w wielu przypadkach obywatelom trudno jest określić, do której instytucji powinni zwrócić się w przypadku naruszenia ich praw podstawowych, i podkreśla potrzebę zapewnienia jasnych i dostępnych informacji w celu uniknięcia wątpliwości w sprawie zakresu i stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz sposobów uzyskania prawnego zadośćuczynienia;
13. przypomina Komisji o jej instytucjonalnym obowiązku analizowania skarg obywateli w związku z możliwymi naruszeniami praw podstawowych przez UE i państwa członkowskie nie tylko pod kątem stosowania prawa Unii, lecz również w odniesieniu do sytuacji, w których systematycznie nie zapewnia się ochrony praw podstawowych w państwach członkowskich;
14. apeluje do państw członkowskich o przyjęcie – w pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości – wszelkich niezbędnych środków w celu ponownego zagwarantowania wszystkim obywatelom UE ich podstawowych praw w zakresie dostępu do opieki zdrowotnej, wymiaru sprawiedliwości, usług socjalnych o wysokiej jakości edukacji dla wszystkich obywateli UE, przede wszystkim zaś 122 mln Europejczyków zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także o zapewnienie zniesienia przeszkód fizycznych i niematerialnych dotyczących osób niepełnosprawnych; podkreśla, że przystępny cenowo dostęp wszystkich gospodarstw do energii jest kwestią zasadniczą i należy wprowadzić w tym celu ukierunkowane środki; wzywa również państwa członkowskie do uznania ochrony środowiska za zasadniczy element służący zapewnieniu podstawowego prawa obywateli do zdrowia;
15. apeluje do państw członkowskich i Komisji o usunięcie istniejących przeszkód na rynku

wewnętrznym w celu umożliwienia pełnego egzekwowania prawa do swobodnego przemieszczania się osób;

16. przypomina, że możliwość przenoszenia świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego i świadczeń dla bezrobotnych, emerytur, opieki zdrowotnej, w szczególności dla osób niepełnosprawnych, i możliwość uznania kwalifikacji zawodowych oraz kwalifikacji akademickich jest istotna, by zapewnić pełne przestrzeganie praw człowieka i swobód obywatelskich, między innymi poprzez zapewnienie mobilności pracowników, która wzrosła w ostatnich latach z uwagi na kryzys gospodarczy; zauważa jednak, że wielu obywateli nadal napotyka problemy w korzystaniu z tych praw; przypomina, że wzajemne uznawanie dyplomów ukończenia studiów wyższych jest podstawowym warunkiem tego, by mobilność obywateli UE przyniosła efekty;
17. zachęca państwa członkowskie do przyjęcia koniecznych prawnych i administracyjnych przepisów w celu dopilnowania, aby wszyscy obywatele UE w wieku uprawniającym ich do głosowania mogli korzystać ze swojego prawa do głosowania w dotyczących ich wyborach krajowych i lokalnych;
18. apeluje do państw członkowskich i Komisji, by przedstawiając wnioski ustawodawcze, zachowały równowagę między środkami zwalczania terroryzmu a ochroną praw podstawowych, aby nie działać na niekorzyść drugiego z tych obszarów;
19. wyraża szczególne zaniepokojenie niedawnym przyjęciem w pewnych państwach członkowskich przepisów, które ograniczają uznane prawa podstawowe, jakimi są wolność wypowiedzi i zgromadzeń; uważa, że takie przepisy podważające prawa obywateli prowadzą do regresu w demokracji;
20. potępia przyjęte w niektórych państwach członkowskich przepisy wyrażające niechęć do osób LGBTI, ograniczające prawa lesbijek, gejów, osób transseksualnych i biseksualnych do niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną oraz do wolności wyrażania opinii, a także stanowiące naruszenie prawa wszystkich obywateli do zawierania związków małżeńskich i zakładania rodzin;
21. wzywa do odblokowania w Radzie prac nad dyrektywą o urloпах macierzyńskich – prawodawstwa, które zapewni rzeczywistą i zauważalną w praktyce równość mężczyzn i kobiet oraz dążenie do harmonizacji na szczeblu UE;
22. wzywa Komisję do ponownego podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej europejskiego aktu w sprawie dostępności w formie instrumentu horyzontalnego, który będzie w stanie poprawić ochronę osób niepełnosprawnych oraz zapewnić spójność polityki UE w tym zakresie;
23. wzywa Komisję do poczynienia kroku w stronę umocnienia prawa do dobrej administracji przez zmianę Kodeksu dobrego postępowania administracyjnego w UE w prawnie wiążące przepisy;
24. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania za pośrednictwem prowadzonej przez nie polityki, by prawa podstawowe w obrębie UE były w należyty sposób przestrzegane, gwarantowane, chronione i rozszerzane; wzywa państwa członkowskie do

ponowienia wysiłków w sprawie uznania prawa do składania petycji oraz prawa do mediacji rzecznika jako instrumentów służących obronie praw obywatelskich;

25. na podstawie setek otrzymywanych rocznie petycji wyraża obawy w kwestii niedociągnięć w faktycznym wdrażaniu w państwach członkowskich, zarówno co do litery, jak i ducha, przepisów prawodawstwa UE w zakresie środowiska, takich jak dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko; apeluje do Komisji o dokładniejszy nadzór nad istotą takich procedur, szczególnie gdy konkretne sprawy są przedmiotem petycji;
26. przypomina jak ważna jest europejska inicjatywa obywatelska, będąca nowym prawem obywateli wprowadzonym Traktatem z Lizbony, które ma na celu zwiększenie w UE demokracji uczestniczącej; odnotowuje znaczenie europejskiej inicjatywy obywatelskiej jako potężnego narzędzia zapewniającego obywatelom Europy bezpośrednio demokratyczne prawo do uczestniczenia w procesie decyzyjnym w UE, stanowiące uzupełnienie przysługującego obywatelom UE prawa do składania petycji w Parlamencie Europejskim (PE) oraz prawa do składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;
27. wzywa Komisję do wzmocnienia roli europejskiej inicjatywy obywatelskiej poprzez przyjęcie przyjaznego obywatelom podejścia do rozwiązywania wszystkich niedoskonałości tego instrumentu w nadchodzącym przeglądzie rozporządzenia (UE) nr 211/2011, przy jednoczesnej poprawie kampanii informacyjnej skierowanej do obywateli, a dotyczącej korzystania z europejskiej inicjatywy obywatelskiej oraz jej mocy w zakresie wpływania na proces wytyczania kierunków polityki w UE;
28. apeluje do wszystkich instytucji UE oraz państw członkowskich o zapewnienie poszanowania zasad demokracji, państwa prawnego, uniwersalności i niepodzielności praw człowieka i praw podstawowych oraz poszanowania godności ludzkiej w państwach członkowskich UE, a także na arenie międzynarodowej;
29. wspiera program unijnych szkoleń sądowych dla sędziów krajowych, którzy są kluczowymi podmiotami odpowiadającymi za egzekwowanie praw obywateli; ostrzega przed ryzykiem faktycznego braku poszanowania prawa do skutecznych środków ochrony prawnej, w przypadkach gdy krajowe postępowania sądowe są opóźniane w niedopuszczalny sposób; wyraża opinię, że w celu poszanowania zasady równości przed sądem i zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości należy w każdym państwie członkowskim rozwiązać problem barier społeczno-ekonomicznych, takich jak nadmiernie wysokie opłaty sądowe i podatki; zauważa brak pewności prawa spowodowany nadawaniem mocy wstecznej przepisom w nowym ustawodawstwie państw członkowskich, jak również spowodowany ciągłymi zmianami w obrębie danej dziedziny regulacyjnej, co w praktyce utrudnia dostęp do wymiaru sprawiedliwości; apeluje do państw członkowskich o zapewnienie skutecznego wdrażania prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości, jak również niezależnego, słusznego, skutecznego, bezstronnego i sprawiedliwego wymiaru sprawiedliwości w rozsądnych ramach czasowych;
30. apeluje do Komisji o uwzględnienie sprawozdania Kingi Göncz z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie oceny wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do spraw karnych i do

praworządności, w którym wyrażono ubolewanie nad brakiem dostępnych danych dotyczących krajowych systemów sądownictwa i w związku z tym wezwano państwa członkowskie do pełnej współpracy z instytucjami UE i Rady Europy oraz do regularnego zbierania i udostępniania bezstronnych, rzetelnych, obiektywnych i porównywalnych danych dotyczących ich systemów sądownictwa; apeluje o skuteczne mechanizmy regularnej oceny przestrzegania przez państwa członkowskie podstawowych wartości UE określonych w art. 2 TUE, stanowiące podstawę narzędzia wczesnego ostrzegania, a ponadto podkreśla, że Komisja jest uprawniona do wszczęcia przeciwko państwu członkowskiemu niedopełniającemu zobowiązań wynikających z traktatów postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej;

31. z zadowoleniem przyjmuje powstanie portalu e-Sprawiedliwość, prowadzonego przez Komisję i zapewniającego profesjonalistom i społeczeństwu informacje na temat systemu sądownictwa, jak również stanowiącego praktyczne narzędzie służące poprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości i zawierające oddzielną sekcję poświęconą prawom podstawowym, która ma informować obywateli, gdzie mogą się zwrócić w przypadku naruszenia ich praw podstawowych.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	16.4.2015
Wynik głosowania końcowego	+ : 30 - : 0 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Marina Albiol Guzmán, Margrete Auken, Beatriz Becerra Basterrechea, Heinz K. Becker, Soledad Cabezón Ruiz, Andrea Cozzolino, Pál Csáky, Miriam Dalli, Eleonora Evi, Sylvie Goddyn, Peter Jahr, Rikke Karlsson, Jude Kirton-Darling, Svetoslav Hristov Malinov, Notis Marias, Edouard Martin, Roberta Metsola, Julia Pitera, Gabriele Preuß, Laurențiu Rebega, Sofia Sakorafa, Jarosław Wałęsa, Cecilia Wikström, Tatjana Ždanoka
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Michela Giuffrida, Jérôme Lavrilleux, Josep-Maria Terricabras, Ángela Vallina, Rainer Wieland
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Isabella Adinolfi, Paul Brannen

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	2.7.2015
Wynik głosowania końcowego	+ : 32 - : 25 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Martina Anderson, Heinz K. Becker, Michał Boni, Ignazio Corrao, Rachida Dati, Frank Engel, Tanja Fajon, Laura Ferrara, Monika Flašíková Beňová, Lorenzo Fontana, Kinga Gál, Ana Gomes, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Jussi Halla-aho, Monika Hohlmeier, Brice Hortefeux, Filiz Hyusmenova, Sophia in 't Veld, Iliana Iotova, Eva Joly, Timothy Kirkhope, Barbara Kudrycka, Kasha Kyenge, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Monica Macovei, Louis Michel, Claude Moraes, Péter Niedermüller, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Branislav Škripek, Csaba Sógor, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Marie-Christine Vergiat, Udo Voigt, Josef Weidenholzer
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Laura Agea, Marina Albiol Guzmán, Carlos Coelho, Pál Csáky, Miriam Dalli, Gérard Deprez, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Marek Jurek, Jeroen Lenaers, Ulrike Lunacek, Andrejs Mamikins, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Kati Piri, Barbara Spinelli, Jaromír Štětina, Josep-Maria Terricabras, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Elissavet Vozemberg
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Daniela Aiuto, Jude Kirton-Darling, Momchil Nekov, Charles Tannock, Romana Tomc, Mihai Țurcanu

GŁOSOWANIE KOŃCOWE IMIENNE W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

[32]	+
ALDE	Gérard Deprez, Nathalie Griesbeck, Louis Michel, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz
ECR	
EFDD	Laura Agea, Daniela Aiuto, Ignazio Corrao, Laura Ferrara
EFN	
EPP	
GREENS/EFA	Eva Joly, Ulrike Lunacek, Judith Sargentini, Josep-Maria Terricabras,
GUE/NGL	Marina Albiol Guzmán, Martina Anderson, Barbara Spinelli, Marie-Christine Vergiat
NI	Juan Fernando López Aguilar
S&D	Miriam Dalli, Tanja Fajon, Monika Flašíková Beňová, Ana Gomes, Sylvie Guillaume, Iliana Iotova, Jude Kirton-Darling, Kashetu Kyenge, Marju Lauristin, Andrejs Mamikins, Momchil Nekov, Péter Niedermüller, Kati Piri, Birgit Sippel

[25]	-
ALDE	
ECR	Jussi Halla-aho, Marek Jurek, Timothy Kirkhope, Branislav Škripek, Helga Stevens, Charles Tannock
EFDD	
EFN	Lorenzo Fontana
EPP	Heinz K. Becker, Michal Boni, Carlos Coelho, Pál Csáky, Rachida Dati, Frank Engel, Kinga Gál, Brice Hortefeux, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Barbara Kudrycka, Jeroen Lenaers, Monica Macovei, Jaromír Štětina, Csaba Sógor, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Romana Tomc, Mihai Țurcanu, Elissavet Vozemberg
GREENS/EFA	
GUE/NGL	
S&D	

[1]	0
NI	VOIGT UDO

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za przyjęciem

- : przeciwko

0 : wstrzymanie się od głosu